

REEMBRES

Plecs d'història i cultura

A l'any
Pau Roig
E. C. Ricart

43

**NÚMERO MONOGRÀFIC DEDICAT A
PAU ROIG ESTRADÉ**

A la coberta, retrat de Pau Roig Estradé fet, a llapis, per Enric-C. Ricart.

EDITORIAL

El dia 20 d'octubre de 1994, quan alguns col·laboradors havien ja lliurat o ultimaven els seus originals per al número de desembre, sobtà la trista notícia de la mort d'un home que no precisa presentació: en **Pau Roig Estradé**. Era, casualment, just el dia abans de la celebració, a Cardona, de la XXXIX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos.

Els sentiments de tristesa, però, no sempre són paralitzants, i no ho són quan la tristor per la pèrdua d'un convilatà proper és augmentada per un profund reconeixent de la seva obra, la seva tasca personal desinteressada i la seva bonhomia. Per això, gairebé d'immediat, es plantejà la possibilitat de canviar de propòsits i de dedicar tot el número 6 de Reembres a **Pau Roig Estradé**. S'ho mereixia, no solament per haver estat un artista, pintor i dibuixant, de vàlua, sinó també per haver estat un estudiós.

Calia en primer lloc, comptar amb la benvolença de tots aquells que esperaven veure publicada la seva col·laboració en el darrer número de l'any. En aquest sentit tot foren, més que conformitats, encoratjaments, no solament per part dels autors vilanovins, sinó també dels forans. Per altra part, era forçós moure's amb rapidesa. Dos mesos escassos per una publicació com Reembres, modesta i concebuda des del lleure creatiu, era tot un repte.

A bestreta, la principal dificultat era cercar plomes diverses, de mans prou reconegudes, amigues i coneixedores de **Pau Roig**, que volguessin garantir, també des del lleure creatiu (el mateix lleure que el d'en Pau), la seva col·laboració, acceptant les presses i amb el sentiment massa recent. Això, però, no ha estat cap dificultat; tot al contrari. Per afecte i reconeixent a **Pau Roig** i per vilanovisme cultural, tot invitat a participar, sense excepció, acceptà sense cap reserva.

El resultat ara és a les mans. Fets, sentiments, agraïments, apreciacions i reconeixements, componen aquests *Plecs d'Història i Cultura*. És un Reembres fresc, divers dins la unitat, gairebé espontani, que pot servir a tots per conèixer molt millor a **Pau Roig**, la seva obra, el seu quefer, el seu tarannà i els seus amics.

Res però, és perfecte; les limitacions, certament que condicionen. La memòria de **Pau Roig** és mereixedora de moltíssim més que les 36 planes d'aquest Reembres. Per això aquest monogràfic es publica amb certa recança, perquè molts amics de Pau Roig que moltes pàgines podrien omplir, es poden sentir exclosos d'aquest reconeixement. A tots ells, Reembres demana disculpes i comprensió.

Ja per acabar, els editors volen expressar a la família de **Pau Roig Estradé** el seu condol i també el seu agraïment per l'excel·lent disposició envers aquesta publicació. També volen expressar el seu agraïment a tots els col·laboradors i molt especialment a l'Alcalde de Vilanova i la Geltrú, Esteve Orriols Sendra, per haver-se sumat a aquest homenatge i pels seus mots d'encoratjament envers Reembres.

Els editors

Sumari

- Pàg. 3 *Salutació i homenatge.*
Per **Esteve Orriols i Sendra**,
Alcalde de Vilanova i la Geltrú.
- Pàg. 5 *Pau Roig Estradé i la sensibilitat pel paisatge.*
Per **Francesc X. Puig Rovira**.
- Pàg. 11 *Pau Roig, inventariador de patrimoni.*
Per **Xavier Orriols i Sendra**.
- Pàg. 17 *L'home i els seus amics.*
Per **Enric Francés Deulofeu**.
- Pàg. 19 *El Penedès marítim i el pintor Pau Roig i Estradé.*
Per **Joan Callejón Cabrera**.
- Pàg. 21 *Adiós al amigo Pau.*
Per **Fernando Domínguez**.
- Pàg. 23 *Gràcies, Pau*
Per **Ventura Orriols Ferret**.
- Pàg. 24 *Et recordarem...*
Per **Fidel Claramunt Lacueva**.
- Pàg. 25 *Parlant d'en Pau amb Teresa Basora.*
- Pàg. 33 *Una biografia per completar de Pau Roig Estradé.*
Per **Reembres**.

Reembres, núm. 6. Any 1994.

Edició i redacció: **Josep Ferrer Serra,**
M. Ll. Orriols Vidal,
Ferran Sanz Lou i
Xavier Sorní Esteva

Apartat de Correus 331
08800-Vilanova i la Geltrú

Dipòsit Legal: **B - 24.959-93**

ISSN: **1133-6412**

SALUTACIÓ I HOMENATGE

Vull agrair d'antuvi als responsables de la revista REEMBRES, l'oportunitat que em donen d'escriure-hi quatre ratlles ni que sigui a mode de salutació.

Aquesta és una salutació sincerament cordial tota vegada que s'adreça a un nucli de gent d'allò que més genuïnament podem anomenar societat civil que certament situa a l'alça aquesta expressió massa devaluada, és a dir, penso que REEMBRES és un producte de la voluntat i les idees d'unes persones que no depèn d'un percentatge de subvenció de l'Administració pública per a ser realitat.

No em sap greu expressar els meus dubtes que en els darrers anys masses iniciatives estan supeditades a l'ajut públic que acaba creant una inèrcia poc racional de respecte a la llibertat i a la independència, aspectes que, d'altra banda, haurien de ser del tot necessaris per allunyar-nos de matisar els vius colors de la vida, matisos que sovint ens enfonsen en una amalgama de tonalitats mediocres que ens fan cada dia més esclaus a tots. Administració i ciutadans. Tal vegada cada dia perdem més de vista que l'origen de l'energia i de les possibilitats de desenvolupament de les idees i dels projectes que se'n deriven, recau en la persona. Recau en els homes i dones que se senten lliures, en la seva intimitat. En definitiva dels qui són valents.

Crec que aquest opuscle respon a aquesta idea de llibertat i independència que ens cal felicitar.

Quan un esforç d'aquest tipus es fa altruïstament des de la inquietud cultural d'una ciutat, encara és més gratificant perquè ens trasllada a una recerca que ens descobreix o amplia unes visions dels nostres orígens i de les nostres vivències que per força ens enriqueix i ens fa madurs.

El present exemplar és dedicat a la figura del gran artista vilanoví que fou Pau Roig i Estradé. Vet aquí una obra, un artista i un home de família que coneixerem millor en tombar l'última plana d'aquest REEMBRES.

Hi ha dues vessants que a mi personalment m'han causat impressió de la figura del Pau Roig: l'una és que la seva finor en plasmar els paisatges de la nostra comarca i del nostre mar, el van portar a ser l'autor dels magnífics quadres que presideixen el Saló de comissions de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i que són admiració de tothom que el visita. Hi ha totes les viles i ciutats del nostre partit judicial que pintades a l'oli semblen retrats impresos d'una imatge que tanmateix amaga la seva idiosincràsia socioeconòmica. És a dir, les descriu. També el Saló de Sessions conté dos retrats ben significatius.

D'altra banda, recordo que la Comissió de la Festa Major de La Geltrú, de la que en formava part, va dedicar el programa corresponent a l'any 1981 a les masies del terme. Des del corral de Carro fins la masia Torrents passant per la torre de l'Oncllet, Santa Magdalena, etc.

Cada explicació de la història de la masia venia il·lustrada per un dibuix al llapis del Pau Roig i més que un programa de Festa Major va acabar sent un

document històric per col·leccionar. De fet se n'esgotà l'edició. Són uns dibuixos extraordinaris que superen la fotografia.

Ell, que era un home profundament vilanoví, ens ho va fer fàcil, i en homenatge seu vull acabar aquestes quatre ratlles transcrivint l'últim paràgraf de la presentació d'aquell programa de la Festa Major de la Geltrú del 1981. Diu així:

“No hagués estat possible la confecció d'aquest recull sense la total col·laboració de Pau Roig i Estradé, que ha dedicat bona part de la seva vida a dibuixar i aplegar dades de les masies de la comarca, constituint una obra impressionant, única en el seu gènere i que avui seria, dissortadament, del tot impossible d'aconseguir.

A ell, tot el nostre agraïment”.

A REEMBRES, també gràcies per haver-me permès recordar tantes coses.

Esteve Orriols i Sendra

Alcalde de Vilanova i la Geltrú.

PAU ROIG ESTRADÉ I LA SENSIBILITAT PEL PAISATGE

Francesc X. Puig Rovira

Amb la mort de Pau Roig Estradé ha desaparegut una figura significativa d'una generació de la pintura de Vilanova, la dels deixebles de Mir, que ha mantingut amb dignitat durant el segon terç del segle XX la tradició i la rellevància que ha distingit la vila durant les dècades anteriors en el camp de les arts plàstiques.

Dos pintors de Vilanova han usat, i els ha estat atribuïda amb reiteració, la denominació de deixebles de Joaquim Mir: Pau Roig Estradé i Salvador Masana. Tots dos han seguit les petjades de Mir, li han professat una autèntica i profunda devoció i admiració, manifestada diferentment en l'obra respectiva. A partir de la llavor sembrada o alimentada per Mir, en uns inicis juvenils, ells han anat realitzant la seva obra i l'han feta sols, com a tasca personal, no pas com a obra de grup o d'escola, durant més de cinquanta anys, des que Mir va morir el 1940. Els camins respectius tenen punts comuns i altres de divergents. Per a tots dos el paisatge ha estat la font principal d'inspiració de la pintura, i no un paisatge global o indefinit, sinó bàsicament el mediterrani, propi de les nostres contrades, amb una configuració característica de llum i de color, diferent del paisatge d'altres terres. Roig s'ha expressat (la pintura ha estat el seu llenguatge) amb serenitat, amb contenció i amb senzillesa, només a través de l'obra artística, sense altres manifestacions verbals o escrites que la glossin, la interpretin o l'exaltin. Masana ha estat més vehement i extrovertit, i més atent als aspectes exuberants i esclatants.

Pau Roig Estradé, en el qual centrem el comentari, va tenir Mir per mestre, però també Alexandre de Cabanyes i Enric C. Ricart. En tots els casos, tant o més que de mestratge hem de parlar d'amistat i de bona entesa en el camp de l'art, que era el punt comú d'afinitat. No es tractà d'un mestratge en el sentit de transmetre uns coneixements, sinó en un sentit més ampli, de "fer" un home, d'inculcar i avivar una sensibilitat. L'única formació artística d'aula o d'escola que va rebre Roig Estradé va ser abans de 1934, a l'Escola d'Arts i Oficis de Vilanova, en unes classes nocturnes de dibuix i pintura que impartia Alexandre de Cabanyes. També assistia a la casa de Mir, on passava estones i l'acompanyava tant com podia mentre pintava al seu estudi o a l'aire lliure.

Mir influí en Pau Roig, com en altres pintors, d'una forma molt peculiar. Mir no fou mai un mestre, en el sentit que habitualment s'entén, d'impartir amb regularitat i mètode uns coneixements o unes normes. Mir, primera figura del paisatgisme català postmodernista, un dels paisatgistes més originals de l'art occidental del seu temps (segons diu Francesc Fontbona), tenia una personalitat imponent, captivadora i complexa, alhora que era de tracte senzill i cordial. Mir va fixar la residència a Vilanova el 1922, quan ja tenia quasi cinquanta anys, poc després de casar-se amb la vilanovina Maria Estalella. Establert a Vilanova i estabilitzat personalment, va influir en diversos artistes joves (o millor, joves amb voluntat d'esdevenir artistes), que es van acostar a ell amb ànim d'aprendre, amb actitud receptiva. Mir simplement

es deixava acompanyar pels joves, que acudien per pintar prop d'ell; permetia que veiessin com manejava la paleta i els pinzells, com contemplava un indret, com l'elegia, deixava que apreciessin quins eren els centres o els aspectes més concrets d'interès, com anava col·locant les pinzellades sobre una tela, com a través d'unes taques de color construïa una pintura, els comentaris que feia, etc. Deixava que alguns joves artistes pintessin al seu costat, els corregia, els criticava o censurava si calia, els donava alguna insinuació, els retocava una pinzellada o un traç. El jove anava progressant, donant consistència a la seva personalitat, al costat de l'artista madur i consagrat.

El paper de Mir no era el del mestre que exposa ordenadament unes teories o unes normes i unes pautes d'una disciplina, sinó la del que a través d'una relació més global permet i estimula que el deixeble vagi adquirint i assimilant, no solament uns coneixements tècnics, sinó sobretot una forma de situar-se davant d'un tema, en definitiva, una actitud i una sensibilitat. Alguns joves que després han esdevingut artistes s'acostaren a Mir en diversos moments i reberen d'ell una influència decisiva. En podríem fer una llista, no molt llarga certament. Els vilanovins Pau Roig Estradé i Salvador Masana foren els que tingueren ocasió de passar més hores al seu costat, i tots dos li deuen el desvetllament i l'orientació inicial de la vocació d'artistes (Masana, deu anys més jove que Roig, estava en una edat entre infantil i adolescent, mantingué amb Mir una relació més paterno-filial).

Pau Roig tenia vint-i-cinc anys quan el 1940 s'esdevingué la mort de Mir. Amb ell havia tingut una relació juvenil, però intensa, de la que n'havia quedat una empremta profunda i inesborrable.

A través de Pau Roig es manifesta un Mir que no és el personatge vehement, entusiasta, amb freqüents mostres de rauxa, que sovint recorda l'anecdolari, sinó que en podem contemplar la faceta serena i assenyada. Unes cartes de Mir dirigides a Pau Roig quan aquest estava mobilitzat a causa de la Guerra Civil, en un estat de pessimisme i depressió més intens de l'habitual en ell, expressen l'estima que Mir li tenia i com procura estimular-lo amb comprensió per l'angoixa en què Roig es trobava.

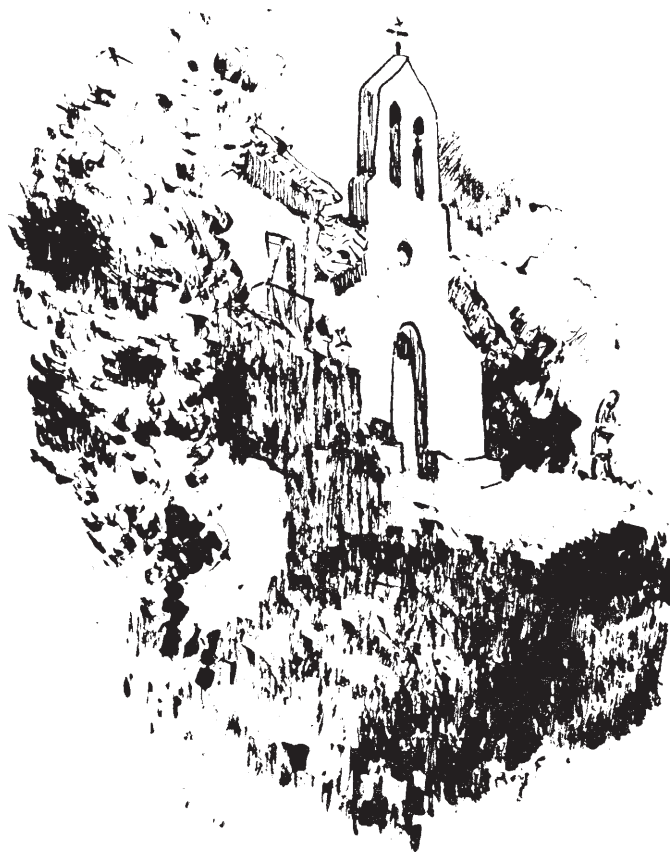
El 1940 Pau Roig Estradé ja va fixar per sempre la residència a Vilanova i només es va moure per petits desplaçaments. Era encara en ple període de maduració, quan la seva personalitat tot just començava a emergir, que es trobà tot sol, lluny de la influència d'altres artistes, només amb el record de Mir i sota l'influx del caliu artístic mantingut entorn de Cabanyes i Ricart. Així s'anà conformant la seva personalitat definitiva.

Ell ha portat sempre una vida molt ordenada. Ha tingut des de jove una dedicació constant i metòdica a la pintura i al dibuix, sòlidament fonamentada. Però no hi ha tingut una dedicació exclusiva o a temps complet, ja que ha exercit altres dedicacions professionals, com la d'administratiu d'una empresa. Aquesta circumstància li ha proporcionat els mitjans de subsistència personal i familiar, i no l'ha obligat a dependre econòmicament de la pintura o de la dedicació a l'art. A la pintura hi ha dedicat moltes de les hores de lleure. Aquestes dades biogràfiques expliquen que hagi

pogut treballar amb mètode, amb apreciable llibertat d'esperit, amb pocs condicionants externs, amb fidelitat constant al seu concepte estètic.

El paisatge que inspira la major part de la seva obra és el dels voltants de Vilanova, paisatge d'una configuració determinada de llum, de color i d'estructura. Destaca la riquesa de colors, amb uns de dominants: els verds molt variats, els blaus del cel, els blancs i grisos dels núvols, colors variats en zones disperses. Pau Roig ha plasmat el paisatge en general en grans espais oberts, en vistes panoràmiques, no pas en petits espais, en micropaisatges. Una fase prèvia a l'execució de l'obra, del quadre, ha estat la d'observació i d'anàlisi del paisatge, amb una atenció i un aprofundiment creixent, amb la finalitat de desenvolupar-lo plàsticament. Podem veure l'afany de conèixer la realitat i de fer-ne la glossa d'alguns temes, glossa que un pintor fa amb la pintura.

Hi ha indrets que reiteradament han inspirat pintures de Pau Roig. D'una manera particular m'han cridat l'atenció els de l'entorn de l'ermita de Sant Joan, de Vilanova, que han constituït el tema d'un nombre apreciable de quadres, encara que sense caure en la repetició. Això és un exponent de la riquesa de matisos que un artista pot arribar a trobar en el paisatge d'una petita parcel·la de territori.

Ens podríem referir a altres paratges concrets de l'interior o de les rodalies de la nostra vila que més d'una vegada l'han inspirat i dels quals ha quedat testimoni a la seva obra. Alguns aspectes tractats per ell (penso concretament en el mercat i en el port) han experimentat transformacions al llarg dels anys. La seva obra n'és un testimoni gràfic, i la podem considerar, per tant, com un document històric, en el que queda constància de la situació d'un moment o d'una època.

En el conjunt de l'obra de Pau Roig podem notar una continuïtat, una fidelitat a un corrent estètic, que no és pas sinònim d'estancament i d'uniformitat. Si bé l'artista mostra una tenaç delectació en una mateixa temàtica, mostra alhora una voluntat de realitzar una obra cada cop més acurada, un desig de perfeccionar, en el coneixement, l'anàlisi i l'execució, l'estudi minuciós de la lluminositat, de la composició i del color.

Al llarg de tota la seva trajectòria artística no es pot parlar d'etapes, però sí de diferències apreciables. Vers 1950-1960, notem la reiteració en l'ús d'uns verds més aviat tirant cap al blau o el gris, amb variats matisos dins d'una mateixa gamma de tonalitats. Emprava una capa molt prima de pintura, clara o diluïda, com si la volgués estalviar, fins el punt que en zones de blanc deixava veure la tela natural. Els últims anys han dominat els verds més intensos, més nítids, amb pintura més espessa, amb pinzellades més petites, amb zones de color més variat. Les taques de color estructuren amb meticulositat el conjunt; no es tracta mai de grans masses de color, ni el resultat són obres *llepades*. És constant l'interès pels arbres i els arbustos, en general vistos a distància, servint les flors i altres elements aïllats per augmentar la riquesa de color i per trencar la uniformitat. En certes pintures, o en certes zones d'aquestes, ha aconseguit una simplificació en les formes quasi propera a l'abstracció. Roig Estradé ha seguit la millor tradició del paisatgisme català, amb la reproducció o la plasmació d'un paisatge sense figures, però sí amb construccions o edificacions.

Si bé limitada l'obra de Pau Roig Estradé al paisatge de Vilanova i de la comarca (Canyelles, Cubelles, Olivella, Castellet, etc.), tots els desplaçaments temporals, obligats o voluntaris, els ha aprofitat per pintar a les contrades on ha anat. Quan li ha estat possible ha procurat seguir alguns dels itineraris pictòrics de Mir: les riberes de l'Ebre, Sant Martí Sarroca, Calafell, el camp de Tarragona, entre d'altres.

La limitació entorn de Vilanova del radi d'acció de Pau Roig, no es nota només en el relatiu a l'execució de l'obra, sinó també en la seva difusió. Els conjunts pictòrics més importants estan a la nostra ciutat. Citem en primer lloc els grans plafons amb vistes de tots els pobles de la comarca que formen la decoració mural, inaugurada el 1952, del Saló de Comissions de la Casa Consistorial, amb les imatges més peculiars de cada uns dels pobles, però que podem qualificar alhora com el conjunt més notable, i l'únic situat en un lloc públic, de tota l'obra de l'artista, molt representatiu del moment que va ser realitzat. És digna d'esment també la tela o conjunt de teles emsamblades que formen el fons mural de l'altar de la Mare de Déu de Montserrat, a l'església de Sant Antoni de Vilanova. No hi ha en cap institució pública, ni vilanovina ni forana, un conjunt seleccionat de la seva obra; en concret al

Museu Balaguer no hi ha cap pintura de Roig Estradé. La major part de l'obra forma part de col·leccions privades de Vilanova; només una petita part està en mans de col·leccionistes forans que l'han conegut directament. L'última exposició antològica de Pau Roig Estradé, celebrada el març de 1993 al castell de la Geltrú, quan l'artista ja patia un estat de malaltia irreversible, va permetre als visitants una visió global de la seva pintura, procedent tota de col·leccions vilanovines. Es tracta d'una obra extensa, d'apreciable qualitat i mèrit, però poc coneguda fora de la comarca, com tampoc ho ha estat el seu autor, almenys en la forma que es mereixia.

El seu temperament, l'organització de la seva vida familiar i la permanència a Vilanova han tingut com a conseqüència que hagi presentat molt poques exposicions fora de Vilanova. Sempre que havia de fer una exposició, la feina de seleccionar i recopilar un conjunt de quadres, tractar amb una sala, preparar un catàleg, etc, el neguitejava. Entre 1943 i 1961 n'havia fet algunes a Barcelona; però l'última és del 1966, fa més de divuit anys. Després ha presentat exposicions a Vilanova, en diverses galeries comercials i en institucions públiques, principalment a la Biblioteca-Museu Balaguer. Pau Roig ha treballat amb tenacitat, però el col·leccionista interessat en posseir una obra seva ha hagut d'anar a Vilanova, a una galeria o a l'estudi particular de l'artista.

Una conseqüència d'això és que el nom de Pau Roig Estradé sigui desconegut fins i tot pels entesos o interessats pel coneixement de la pintura; que molt pocs treballs monogràfics parlin d'ell fora de Vilanova, i que els llibres o estudis sobre l'art català contemporani, i més en concret sobre el paisatgisme català, ni tan sols el mencionin. És una mancança que caldria superar, ja que la categoria qualitativa i quantitativa de la seva obra no mereix aquest oblit. Ell es va preocupar més de treballar i de perfeccionar-se, que no pas de fer-se un nom, de crear-se una imatge.

Pau Roig ha estat no només pintor, sinó també dibuixant. El dibuix no s'ha de considerar solament com un auxiliar i un suport de la pintura, sinó que constitueix una especialitat amb personalitat pròpia. En l'extensa producció de Roig Estradé vull fer una menció especial del dibuix, perquè considero de justícia esmentar i ponderar aquesta faceta que ocupa un lloc destacat de la seva obra.

Pau Roig va fer centenars de dibuixos corresponents a detalls del nostre paisatge, a masies i altres edificacions rurals, a edificis urbans de Vilanova i d'altres pobles, o bé a detalls ornamentals o complementaris d'aquests, que fàcilment passen inadvertits. Era una de les inquietuds de l'artista, conseqüència del seu arrelat vilanovisme i del seu interès pel coneixement del nostre passat, especialment l'anterior al segle XIX, del seu amor als elements que hi estaven lligats, que constitueixen uns signes de la nostra identitat ciutadana. Aquests dibuixos integren un conjunt molt notable que ell ha realitzat i ha guardat zelosament, són un document d'un valor extraordinari per al coneixement de la nostra vila, del nostre terme i de la nostra comarca.

Un gran nombre de dibuixos corresponen a masies o construccions rurals que ara ja no existeixen o que ja no es mantenen com ell les va dibuixar, perquè les transformacions de la vida moderna les han portades a l'abandó, i han estat modificades,

o absorbides per urbanitzacions legals o marginals, enderrocades per la mà de l'home o destruïdes poc a poc pels agents atmosfèrics, atesa la descurança dels homes. De moltes masies o sínies o d'altres edificis, els dibuixos de Pau Roig són l'únic record gràfic que en queda.

Ha estat molt encomiable l'esforç de Pau Roig Estradé per deixar un record permanent d'elements de la nostra història que es van perdent. Amb senzillesa i amb constància ha recopilat una documentació gràfica original, única i irrepètible.

En ocasió de la mort del nostre artista m'ha complagut de poder glossar, encara que amb obligada brevetat, alguns aspectes de la seva obra i de la seva persona. Però ara que, lamentablement ja no està entre nosaltres, i que la seva obra ha arribat al final, m'atreveixo a expressar alguns desigs, amb la certesa que seran compartits per algunes de les persones que hem admirat i apreciat a Pau Roig Estradé.

En primer lloc, el desig que es pugui fer una publicació d'una àmplia selecció dels dibuixos que va deixar de masies de la comarca, i també d'altres sèries temàtiques. Sé que hi ha persones que ho estan gestionant; jo mateix hi he intervingut, i espero que finalment sigui una realitat.

El desig també que una selecció representativa de la seva obra pictòrica pugui ser exhibida permanentment a Vilanova. Per aconseguir-ho és precís un esforç col·lectiu, encapçalat per l'Ajuntament i altres institucions públiques, i la col·laboració dels familiars. Aquest gran artista que ha estat Pau Roig Estradé ha de ser conegut per les generacions posteriors com un vilanoví il·lustre. Cal també un esforç, perquè dins el paisatgisme català se li consideri la vàlua que té, superant l'oblit que abans he comentat. El lloc que la història definitivament li atorgui ha d'estar d'acord amb la magnitud i la qualitat de la seva obra, no ha de ser pas la conseqüència del seu temperament tímid i callat. Aquest és l'últim desig que sincerament vull expressar.

PAU ROIG, INVENTARIADOR DE PATRIMONI

Xavier Orriols i Sendra

En aquest any 1994 s'han posat en marxa els primers projectes de l'obra de desenvolupament progressiu que és l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) i que porta a terme el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Segons els seus promotors, l'IPEC “*vol esser un instrument que possibiliti i ordeni accions que donin resposta adequada a la recerca, la conservació, la difusió, la restitució i la projecció de futur del patrimoni etnològic català*”.

Precisament en aquest mateix any s'ha produït el traspàs de Pau Roig i Estradé. D'entre les vessants artístiques que han marcat la seva vida i l'han fet transcendir, n'hi ha una, no massa coneguda, que voldria fer notar, i és que Pau Roig i Estradé fou un inventariador *avant la lettre* d'una part important del patrimoni etnològic del fragment de la Catalunya on transcorregué la seva vida. Si bé no ho va fer seguint els criteris científics de la disciplina antropològica, ho feu des de la disciplina artística rigorosa que presidí la seva vida.

En Pau no fou un artista de la divisa del *jo pinto i prou*, sinó que sempre s'interessà per saber què hi havia al darrera d'allò que pintava i dibuixava, i en el cas que ens ocupa, l'interès fou previ a l'elecció del tema. Hi ha una part important de la seva obra, especialment la de dibuixant, en què els temes foren triats segons unes pautes que ell tenia molt clares i que en certa manera expressà en els pocs papers que ens han arribat escrits per ell:

“Cada dia que passa i a passos agegantats, aquests paisatges amb sínies on la varietat de la seva producció hortícola era una meravella de color, desapareixen per sempre. Si ací s'en veuen encara bastants, de moltes d'elles només en queda l'ombra del què abans eren. La industrialització de la vila i la creixent estirada urbana són els principals motius de la seva desaparició”¹.

Està clar que en Pau s'apressava a recollir tot un món que ell estimava i que desapareixia inexorablement davant dels seus ulls. Aquest món era intrínsecament lligat a les seves arrels familiars. Dels seus avantpassats pagesos i menestrals en guardava curosament arxivats i enquadrats tots els documents que n'explicaven les vicissituds i transaccions del patrimoni. En guardava i ensenyava fins algunes eines de treball. L'estudi de la pròpia família pretèrita i el seu medi, el va portar a ampliar excèntricament els cercles i a interessar-se per moltes disciplines de l'antigor que el convertiren en un especialista, on contrastava uns coneixements pregons a nivell privat amb una modèstia extrema quan es tractava de fer-los públics, i es limitava a mostrar-ho solament des de la seva faceta artística.

De fet fou un estudiós compromès des del primer moment, doncs ja formava part del grup que a mitjans dels anys quaranta constituïren el Centre d'Estudis Comarcals, els quals sota els auspicis d'Antoni Castells i Güell, que llavors detentava

responsabilitats municipals, intentaren tirar endavant tota una colla de projectes, el més agosarat dels quals consistia en unificar tots els arxius locals a l'edifici del Castell de la Geltrú. La pèrdua de poder polític d'Antoni Castells avortà aquesta temptativa, de la què en sabem ben poca cosa i fins en dubtaríem de l'existència si no fos que en Pau Roig en dissenyà l'anagrama, crec que el 1947.

En guardo una anècdota que en Pau m'explicà fa gairebé vint anys. Coneixent el meu interès pel folklore em contà un fet que tenia per protagonista el gran folklorista que fou Aureli Capmany. Resulta que el grup de gent que volia constituir el Centre d'Estudis Comarcals, entre els quals hi anaven en Pau i l'esmentat Sr. Castells, es traslladaren a Barcelona per entrevistar-se amb un capellà (me'n va dir el nom, però ja no el recordo) que els havia d'explicar com havien d'organitzar el Centre. La trobada s'havia de produir a la Casa de l'Ardiaca, on el capellà hi feia investigacions. Al trucar allí els va sortir a obrir un senyor que se'ls adreçà en castellà, i en castellà l'hi contestaren (una relliscada en aquest terreny en aquella època és sabut que podia tenir conseqüències). Després d'intercanviar algunes frases al lllindar, aquell senyor, que resultà ser l'esmentat Aureli Capmany, adonant-se de la situació els digué en català "*Em sembla que tots sou de casa, oi?*", la resposta fou "*I tant!*", i l'Aureli, "*Doncs, passeu, que ens entendrem*". En Pau, amb aquella mitja rialla que sempre mostrava, conclogué "*Anava així llavors, noi*".

Més endavant, a partir de la creació del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer al 1951, Pau Roig hi estigué vinculat, i no sé fins a quin grau. En tot cas, també en dibuixà els anagrames i també entrà en la dinàmica de treball practicada al centre, que consistia en l'intercanvi de coneixements i dades sobre les matèries que cadascú treballava. Tanmateix, en aquests anys, en Pau ja havia iniciat la feina de dibuixar totes les masies de la comarca, per cada una de les quals obria una fitxa on hi anotava tot el què en sabia, el què li contaven els estadants o el què investigaven ell i altres membres del Centre d'Estudis.

Hi ha un fet que explica la importància que donava a aquesta tasca de dibuix-inventari de masies. Resulta que en aquests anys (primers dels cinquanta) va pintar, com és sabut i podem encara contemplar, el Saló de Comissions de l'Ajuntament de Vilanova amb una vista de cada poble del Partit Judicial. A l'hora de fer la minuta va demanar que li paguessin l'import del què valia una moto Guzzi (era la que es portava a l'època) per poder recórrer les masies del terme. La Corporació, que havia quedat satisfeta de l'obra de l'artista, no solament aprovà aquest import sinó que l'arrodoní amb una xifra superior.

L'inventari mitjançant el dibuix i les anotacions de les masies de la comarca constitueix una obra immensa i de gran interès des de diverses òptiques. Va ser feta en uns anys on la majoria eren d'empeus, habitades i en explotació. Amb el pas d'aquests quaranta anys (els pitjors de la història d'aquesta institució que és la masia, almenys a la nostra comarca, i que ha portat a l'abandonament, la destrucció i la desaparició d'una gran quantitat d'elles) aquesta recopilació pren el valor de document excepcional, guardat encara en la fosca de la caixa de núvia on el seu autor les arrengherava làmina a làmina. El Centre d'Estudis de la Biblioteca Museu

Balaguer n'havia muntat una d'exposició vers el 1970, i fou amb motiu d'aquesta mostra que hi hagué l'intent de publicar-les, tot i que l'extensió de l'obra el feia un projecte molt difícil. De la mà de Joan Orriols i Carbonell, amic entranyable del Pau, s'entrà en contacte amb la fundació Salvador Vives i Casajuana, i al comprovar la solidesa de l'obra, l'entusiasme dels membres directius especialment la de Joan Bergós, crec que president aleshores, obrí les esperances de fer realitat el projecte. Passà el temps i res no avançava, fins que un dia el senyor Josep Iglèsies i Fort, directiu de la fundació, digué a Joan Orriols, amb qui mantenia contacte constant com a membres ambdós del secretariat permanent de les Assemblees Intercomarcals d'Estudiosos: *“En Bergós va dir que sí perquè és un polític, i els polítics no diuen mai que no, però ell ja sap com jo mateix que el finançament d'aquesta complexa obra no ens el podem permetre”*.

Ara per ara l'única publicació on es recull una petitíssima part d'aquesta obra la constitueix el programa de la Festa Major de la Geltrú de l'any 1981, on es mostren les masies de la jurisdicció religiosa de la Parròquia de la Geltrú, i només les pertanyents al terme de Vilanova (doncs n'hi ha a Sant Pere de Ribes). Vaig tenir el goig de col·laborar amb en Pau en aquest projecte, i malgrat que a la fitxa tècnica se m'atribueixen els textos que acompanyen els dibuixos, els vaig redactar a casa seva i segons les fitxes i les explicacions que ell em proporcionava. Cal dir que aquella edició s'exhaurí completament (cosa no massa freqüent amb els programes de la Festa Major). Molts eren reclamats des de fora de Vilanova, i avui aquells programes són exemplars de col·leccionista.

De fet la col·laboració de Pau Roig amb la Festa Major de la Geltrú havia començat uns anys abans i amb motiu d'un altre recull seu paral·lel i del mateix interès etnològic que les masies. És el mateix esquema però aplicat a les sínies dels rodals de Vilanova, *“...coses fetes sense haver de caminar gaire. Es tracta de les cases de camp dels voltants de la vila, que aquí en diem sínies...”*².

Jo el vaig ajudar en el muntatge de l'exposició que a petició del Centre d'Estudis de la Biblioteca Museu Balaguer es feu a la Biblioteca el Maig de 1976, i vaig quedar meravellat de la quantitat de coneixement que el Pau tenia del tema, tant és així que vaig proposar-li que ens fes un article pel programa de la Festa Major de la Geltrú d'aquell any, referit al món de les sínies i els siniaires de la Geltrú, la seva relació amb la parròquia, etc., i especialment l'interessant i per a mi desconegut llegendari que s'amagava en el nom d'algunes sínies, tal com m'havia explicat. Em costà molt de convèncer-lo, i també d'aconseguir l'article. Finalment es publicà amb el títol *El que en diem Portal de Sitges*, i només anava signat amb les inicials, segons voluntat seva. El que més em sorprengué és que allà no explicava ni la meitat de la meitat del que m'havia contat a mi:

“El nom de sínia de la Creu ja saps que ve donat per la creu de ferro que remata la façana de la casa, i jo crec que l'hi van posar per conjurar el malefici de la sínia que hi ha just al davant, anomenada del Diabló. Fa molts anys un dia quan es feia fosc va fer cap a aquella sínia, una de les primeres que es trobava després de travessar el Torrent de la Piera, un captaire de no

massa bon aspecte que demanà acolliment. L'hortolà l'aconduí a la pallissa i allí el deixà allotjat. No fiant-se gens de la pinta d'aquell perdulari decidí passar des de fora el forrellat de la porta perquè aquell home no li pogués fer cap malifeta durant la nit. Quan es féu de dia l'anà a obrir i es trobà astorat que l'home havia desaparegut malgrat no haver-hi cap obertura ni rastre, i trobar el forrellat intacte. Aquest fet fou molt comentat i s'atribuí el misteri a la naturalesa diabòlica de l'individu”³.

A l'esmentat article i per comentar aquest fet es limitava a consignar “*Els actuals estadants hereus de generacions velles, ens conten el seu motiu o llegenda*”⁴.

Explico això per a mostrar que els dibuixos del Pau són només la punta de l'iceberg del que eren els seus coneixements, i certament si ens mirem sense pressa qualsevol d'aquells dibuixos ens adonem que són construccions amb ànima on hi podem intuir un enfilall d'històries i situacions que abasten fins el cel i el paisatge.

Un bloc important on el llapis del Pau es convertí en ploma de notari i servà per a la memòria dels vilanovins fou el que podríem qualificar de mobiliari urbà. A l'esmentada exposició de l'any 1976 ho aplegà sota el títol *Guia de la vila vella de Vilanova i naturalment, també de La Geltrú*. Si bé en aquest apartat dibuixà algunes cases que són mostra de l'arquitectura popular, o fins i tot alguns xalets modernistes, el bloc més important tracta d'un considerable conjunt de detalls de l'arquitectura i les arts decoratives aplicades a ella que es podien i algunes encara es poden veure en el casc urbà de Vilanova. Els criteris de selecció són peculiars i van lligats d'una banda a l'antiguitat i de l'altra a la factura artesanal o artística dels productes recopilats. La metodologia fou també l'habitual en ell: el treball de camp mitjançant el dibuix, i alhora la investigació i el coneixement profund dels temes que mereixien el seu interès.

Així durant molts anys no era rar veure l'artista repenjat en qualsevol cantonada, sempre dret i com aquell que no hi és, dibuixant algun detall imperceptible que t'hi havies de fixar dues vegades per intuir el tema de la seva atenció.

Per conèixer els límits d'aquest criteri de selecció caldria fer una anàlisi de tota l'obra recopilada, cosa que per ara no ha estat possible. Vaig preguntar-li en una ocasió si havia dibuixat els sota-balcons de l'edifici del Círcol Catòlic, antigament Casino Artesano, els quals són de terra cuita i tots diferents perquè són formats per les eines de cada un dels gremis artesanals que constituïen l'antiga societat. Em va dir que no perquè no era prou antic, resposta que em va deixar perplex perquè jo sabia que havia dibuixat coses més modernes.

Segons consta en el catàleg de l'esmentada exposició, l'artesanía del paisatge urbà la classificava amb el següent llistat:

DETALLS DE LA VILA (Segles XV al XIX)

- . Portals amb contraforts
- . Façana amb contraforts
- . Dovelles: anagrames, escuts, dates i símbols
- . Finestres
- . Barbacanes

- . Terrasses i jardins
- . Carasses, gàrgoles i mènsules
- . Ulls de bou
- . Esgrafiats
- . Ornaments de terra cuita
- . Fornícules amb imatges
- . Gelosies, festejadors
- . Torratxes
- . Detalls de Creus de terme
- . Muralla
- . Panys i picaportes
- . Balcons, baranes i tirants
- . Reixes
- . Penells

I encara mostrava aspectes que no es recullen al catàleg, com poden ser les abreviatures de quitrà o pintura negra, fetes amb trepa, dels graus militars que indicaven l'obligació d'allotjament d'oficials a les cases senyoriales abans de la construcció de la caserna. A les cases que no hi havia indicació, la majoria i les més modestes, s'allotjava la classe de tropa. El Pau no solament havia dibuixat les abreviatures, sinó també s'havia entretingut a confeccionar l'esquema d'un possible regiment amb tots els comandaments que plasmaven els portals de pedra de la vila, i li sortia una brigada desaforada i increïble.

De l'observació de tots aquests detalls en sortia un home savi que tant t'alliçonava sobre la naturalesa de les pedres,

“Fins el segle XVII els portals són fets la majoria amb pedra de Vilafranca o també de Montjuïc, perquè era més tova i les eines no els donaven per a més. A partir del segle XVIII al tenir millors aliatges ja ho trobem tot fet amb la pedra viva de la comarca”,

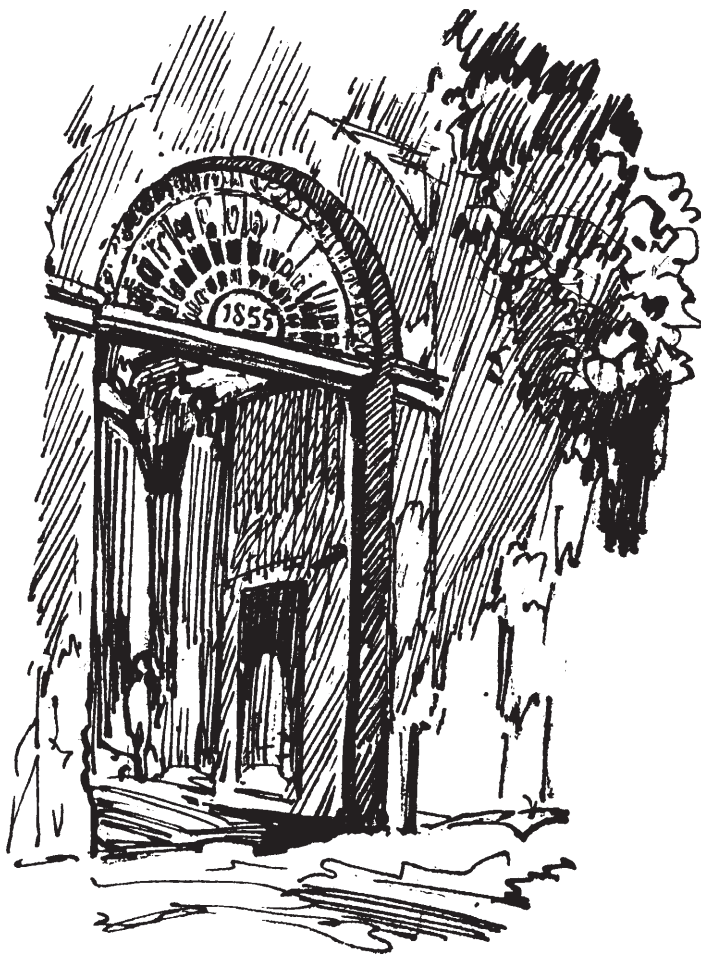
sobre detalls imperceptibles,

“Aquest desgast el produïa la corda del cavall o matxo que tenien lligat aquí a la porta. Aquí encara hi ha el senyal de l'anella”.

No és endebades que el dibuix sigui el sistema més adient per a la recerca antropològica, perquè obliga, en la lentitud de la seva confecció, a observar i interrogar-se per tota una colla de detalls, imperceptibles en la simple observació de la fotografia o la pel·lícula.

El dia de la inauguració de l'exposició on es mostraven una part d'aquests materials, el Maig de 1976, recordo que Francesc X. Puig Rovira, aleshores president del Centre d'Estudis, insistí una vegada més en la necessitat de la seva publicació i divulgació. Ens trobàvem en un període històric on tot aquest patrimoni era trinxat de forma irreparable sense cap mena de contemplació ni protecció pública, on el mòbil ultrapassava els tradicionals marcs de l'especulació i l'enriquiment immediat per assolir els estadis del mal gust i la imbecil·litat pura.

Si aquesta part de l'obra de Pau Roig que es troba lligada a les formes de vida pretèrites dels vilanovins hagués ultrapassat el cercle (petit, petitíssim) dels cenacles culturals, potser hauria servit per a la sensibilització i la pedagogia de molts sectors que hi haguessin pogut dir o fer alguna cosa, i així Vilanova i el seu entorn potser no haguessin sofert una degradació tant punyent i salvatge. Tanmateix, aquesta obra etnològico-històrica és encara del tot amagada i sense publicar, però el coneixement de la seva existència és, o hauria de ser, un esperó clavat a la memòria dels vilanovins.

Notes

¹ Catàleg de l'exposició de dibuixos de Pau Roig i Estradé *Vilanova i els seus voltants*. Biblioteca-Museu Balaguer. Maig-Juny de 1976.

² *Ibidem*.

³ Conversa de Pau Roig amb l'autor de l'article.

⁴ Programa de la Festa Major de la Geltrú de l'any 1976.

L'HOME I ELS SEUS AMICS

Enric Francés Deulofeu

Amb independència de la gran estima que tenim per l'obra d'en Pau Roig Estradé (ja millor comentada per els seus crítics d'art), pensem que també seria bo dedicar-li un espai sobre la seva personalitat, sobre els seus grans valors humans; sobre els seus millors amics.

Sens dubte, un dels millors amics d'en Pau Roig fou en Joan Orriols Carbonell. Aquest (una de les millors plomes vilanovines dels últims anys), amb motiu de presentar una exposició del pintor d'ara farà uns trenta anys, el definia així:

"És un home equilibrat, senzill, humil. ordenat, treballador, pacient i honrat. Vull dir -afegia en Joan- que reuneix totes les qualitats envejables que pot tenir una persona. I com que, naturalment, ningú és perfecte, és també un home tossut, tancat, esquerp, vull dir que també té aquells petits defectes que molts voldríem posseir per no tenir-ne de més grans. I encara, sense saber si incloure-ho entre les virtuts o els defectes, perquè segons les circumstàncies pot ser una cosa o altra, el nostre amic és també un home tímid".

Anant enrera, als anys vint, al col·legi de la Rambla, en l'època en què Pau Roig comença a dibuixar sense parar, el pintor faria pinya amb Pere Serra i Briones qui il·lustraria els seus primers contes, encara improvisats en les llibretes escolars. I amb un altre futur artista vilanoví, Salvador Mestre. Fou l'època en què, a la vegada que se li despertava la seva vena artística, també es perfilava la seva personalitat: reservada i tímida. Possiblement accentuada per causa de la seva situació d'orfe de pare i mare des de molt jovenet.

Més endavant, seria un deixeble i amic de Joaquim Mir en l'escola impressionista, diem que a l'aire lliure, i d'Alexandre de Cabanyes en l'Escola d'Arts i Oficis. Més tard intimaria amb Enric-C. Ricart de qui seguiria escolta i consells fins la mort del xilografista el 1960. Pau Roig demostrà ser un gran deixeble de Joaquim Mir, en l'art de la paleta. Però, en allò que jo qualifico com *l'assignatura de la vida*, Pau Roig assimilà la praxis de la humilitat d'Alexandre de Cabanyes i d'Enric-C. Ricart; aquells dos grans homes que sabien que augmentant, dia a dia, en saviesa s'adquireix més consciència de les limitacions humanes. Al contrari dels ignorants que creient-se posseïdors de la veritat, es mostren cada dia més pedants i orgullosos.

Els meus contactes amb Pau Roig vingueren a l'època que jo tenia responsabilitats en el "Diari de Vilanova" (aleshores "Villanueva y Geltrú"). Fou a través dels amics comuns que teníem en el Foment Vilanoví, més concretament en la penya que denominàvem la *Taula dels savis* (Magí Mestres, Antoni Anguera, Joan Orriols, Joan Casals, Roig Monterde, Rius Vila, Puig Almirall, etc.), d'on sorgiren moltes iniciatives vilanovines: el trasllat de les restes del poeta Manuel de Cabanyes, la recuperació del carnaval, del ball de diables, el "Llibre dels Gegants", o l'Àngel del

Campanar. Aquesta última iniciativa, actualment en fase de realització gràcies al Centre Aeri de Vilanova. Tenim que agrair a aquella penya que en temps no fàcils, feren primar el seu amor per Vilanova i no regatejaren la seva col·laboració a l'únic periòdic que tenien aleshores. Pau Roig ho feu amb varis dibuixos i dos capçaleres.

Un dels últims contactes directes que vaig tenir amb en Pau Roig, fou als anys 70, amb motiu d'un reportatge que sobre ell vaig publicar a les pàgines en color de "La Vanguardia". En aquella ocasió em donà a conèixer la correspondència que, durant la guerra civil espanyola, tingué amb en Joaquim Mir i en la que el gran pintor impressionista encoratjava a en Pau Roig a que, en el front, no deixés de pintar. És una prova de l'estima i de la diferència de caràcters entre els dos artistes. Deia en Mir:

"Et troba molt enyoradís, cosa que et fa més mal que bé; creu-me, tira tota cosa massa afectiva i agafa el llapis i els pinzells i apreta fort. Ja hi tornaràs als plans i corriols de Vilanova; engresca't amb aquests erms i aspreses que la sort t'ha deparat (es referia a l'Alcàrria); ja veuràs com algun dia miraràs amb ver amor les obres fetes en dies de dolor... amb això vull dir que has de treballar sigui com sigui".

I en una altra carta, Mir insistia:

"Fora mandra; carbó te'l pots fabricar o fer enviar, si vols te n'enviaré; paperam per tot arreu n'hi ha; fum d'estampa, aigua, tinta, llapis plom, parís, llapis de color. Res, treu-te els mals humors de la pólvora i engega bons jocs de colors... El temps meravellós i preciós, no s'ha de perdre amb l'esquena encastada en el rocam; l'esperit s'ha d'eleva més alt que els aeroplans, més altes són les ales de l'esperit. No facis cas de res i treballa, que el treball és la salvació del món i la pau".

I Pau Roig superaria les instruccions dels seus mestres...

EL PENEDÈS MARÍTIM I EL PINTOR PAU ROIG I ESTRADÉ

Joan Callejón Cabrera

La comarca el cap de la qual és Vilanova i la Geltrú pot ésser designada amb dos noms ben diferenciats -el Garraf i/o el Penedès Marítim-, que -encara que no s'exclouen- ofereixen visions, si no antagòniques, almenys força contrastades.

El Penedès Marítim ens parla d'un eix que va de mar a muntanya, deixant de banda el famós massís que cinglereja timbes damunt l'aigua sense ribes. El Penedès Marítim és un món obert, amb eixides esclarides, relativament lluny del monstre que de sempre ens neguiteja els camins. Aquesta llenca de mar i muntanya pot ésser representada amb el doble símbol del cep i la nansa i, consegüentment, amb tota la riquesa cultural que cada un d'ambdós símbols significa.

Així, doncs, pel seu afaïonament geogràfic Vilanova i la Geltrú ha afirmat, nodrint-les una vocació agrícola i una vocació marinera. Tota la història econòmica de la vila, fins que no es produeix el fenomen de la industrialització, queda polaritzada en aquests dos àmbits. Tots els moments de riquesa i d'esplendor -quan Vilanova era un empori del vi, quan tenia puixant un gremi de boters- obeeixen a aquesta doble conformació de l'espai i, per tant, a un doble capteniment de l'home: oficis, estris, llenguatge, construccions, organització, estructures, dignitat, festes, creences, costums, rebost, cuina. *El pensament, la llei, el fur*, en definitiva: tota la cultura material i tota la cultura immaterial ha anat, a torna jornals, en funció de la terra i dels terristes, de la mar i dels mariners.

La industrialització, que té les dates del seu procés d'assentament a la vila ben aclarides pels nostres conspicus estudiosos, ha estat un fet de positiva categoria, provocat precisament per la condició morfològica del nostre Penedès Marítim. Si el món, a l'ombra distant del Garraf, quedava simplement dividit entre *arrossegar l'arada* i *anar a la sirga*, i entre els seus parcs antecedents i els seus mòdics derivats, era necessari que els vilanovins -penedesencs d'arran de mar- s'acuitessin a l'aventura de descobrir altres ribes i que es lliuessin, doncs, a l'exercici de practicar un altre tipus d'activitats.

El pintor Pau Roig i Estradé, que havia tingut la casa pairal -topants de la Vilanova vella, pagesa i marinera- entre el carrer del Fossar-vell i el carrer del Corralets, ha estimat, com pocs, aquest món de diversificada realitat. Del lent procés de composició i descomposició -i el seu resultat- d'aquesta acomplida i dual col·lectivitat n'han anat quedant marques, símbols, senyes, objectes, documents. En Pau Roig ha convertit tots aquests elements escadussers en vivències pròpies, en pretext de la seva equilibrada i assossegada passió.

Tot allò que té o que ha pogut tenir opció a una equivalència gràfica o plàstica amb valor de perdurabilitat en Pau Roig ho ha enregistrat acuradament. Parlar de la seva obra artística és fer menció de la seva encuriosida mirada, estesa per tot arreu: carrers, places, camins, cases, balcons, festejadors, panys, picadors, teulats, arbres,

ermites, sínies, masies, llogarets, muntanyoles, mar, barcases, port. La seva obra significa -en definitiva- la recerca, pam a pam, de tot allò condicionat i donat per la vorada vilanovina i mediterrània del nostre Penedès Marítim.

També deixeble del cappare Joaquim Mir, ha heretat el ritme del color: en una duradora matinada de llums sense estridències, en una inacabable tarda d'encalmada besllum.

Si, adesiara, la glopada de l'aigua marina i la luxúria de Bacus poden tenir -en els nostres paratges- una correspondència plàstica arravatada i dionisiaca, també existeixen les formes d'una sensibilitat equilibrada entre les exigències de la intel·ligència i els requeriments de la sensació. En Pau Roig, pictòricament parlant, si això és possible de dir-ho, mai no ha ultrapassat la línia precisa del color, la ratlla límpida i pura del color. Aquesta és una dada material que s'ha d'utilitzar -sembla que ens digui l'obra de l'artista- respectant l'energia o l'apassionament de l'objecte i deixant de banda la funció magnificada del pintor.

És d'aquesta manera com Pau Roig i Estradé ens *ha volgut tornar a la vida allò que la vida ens ha donat*, segons diu un autor del qual ara no m'abelleix d'esmentar.

Perquè, comptat i debatut, el gran pintor Pau Roig i Estradé, modèlic ciutadà vilanoví, potser bàsicament ha pretès amb la seva obra meticulosa i constant que el nostre paisatge, el nostre Penedès Marítim -el seu ahir, el seu demà, la seva essència- no esdevingui deshabitable per part del mateixos penedesencs -de vora mar- que encara l'habitem.

Vilanova i la Geltrú, 16 de novembre de 1994.
Festivitat de Gertrudis, la Magna.

ADIÓS AL AMIGO PAU

Fernando Domínguez

Un cierto pudor me impediría escribir esta sucinta nota necrológica, si no se me hubiese pedido por quien conocía mi afecto, admiración y profundo respeto por Pau Roig Estradé. Sin autoridad social alguna en el ámbito de su ciudad natal, sin conocimientos suficientes para el justo laude en los merecimientos de su arte, sólo me cabe como justificación de mi atrevimiento, al pergeñar estas líneas, mi deber de lealtad y agradecimiento, en estos momentos tristes, hacia quien tantas veces, sin especial merecimiento para ello, me ofreció amigable su mano llena de calor humano.

Por motivos profesionales conocí a Abdón Soler, hace ya treinta años, me habló de pintores locales de prestigio reconocido, poco tiempo después vino a mi casa con unos cuadros de Roig Estradé, desde estas fechas data mi afición por su pintura. No tardé mucho en conocerle personalmente, me lo presentó mi inolvidable y gran amigo Joan Orriols; juntos estuvimos toda una tarde en casa del pintor, donde las horas volaron, vimos una obra extensa de dibujos amorosamente hechos y cuidadosamente conservados; en ellos no había ni rojos ni negros, los horrores de la guerra estaban superados por el esmerado hacer en el amor a lo bello.

La primera vez que Pau Roig estuvo en mi casa le enseñé sus cuadros, una mínima expresión de complacencia apareció en su rostro, que se hizo más evidente ante un pequeño cuadro de la carretera vieja de Cubelles, su comentario no ocultaba una cierta ternura ante el recuerdo de su antigua ciudad.

Ante mí tengo una marina: barcas de pescadores amarradas en el puerto; como velas olvidadas del viento, redes transparentes caen lacias, sólo una mínima brisa ondula la superficie del mar para acunar a las embarcaciones en un quieto y plácido ensueño. Otro cuadro: un paisaje, al fondo montañas; en un primer plano, un río divide un pequeño valle donde la vegetación oculta unas casuchas: quietud, placidez, ensueño. Ambas pinturas dejan las mismas huellas en el observador: orden, medida, placidez, quietud, en ellas no falta ni sobra una línea; el color, en sus diversos tonos, crea armonía casi melódica, casi poética; “en estos mismos valles, de paz y de ventura -como las mariposas volaron mis amores-. Yo no sé como serían las *papallones* -a buen seguro las habría- en los paisajes de Roig Estradé, quizá menos melancólicas que las mariposas de Juan Ramón y menos tristes que las *volvoretas d’alas douradas* de Curros Enríquez, las *papallones* de Pau libarían felices, alegres y plácidas, ordenadamente gozosas, como el corazón bondadoso del buen pintor, embebido en la belleza de los paisajes de su tierra, que amó tanto.

Hace algunos años le oí a Isabel Coll una interesante conferencia sobre la luz como esencialidad en la pintura catalana de finales y comienzos de siglo. Basaba su exposición en el estudio de tres cuadros del museo de la Geltrú. Muchas veces me he preguntado si la pintura en Pau Roig no era realmente un auto-retrato íntimo, una forma de expresión, como la luz, de su radicalidad humana. Los dos cuadros

anteriormente citados no lo fueron por su singularidad, sino, como muestra concreta de una personalidad: orden, medida, cuidado amoroso, placidez, ternura y bondad; hay en el artista como un atavismo edénico en busca de un nuevo paraíso como destino transcendental del hombre. Si Juan Ramón pensaba que la poesía era un modo de hacer metafísica transcendental, por qué no predicar lo mismo de la pintura, especialmente, si recordamos que para Platón el bien era engendrar en la belleza, permanente que hacer del artista. Yo deseo que en ese Cielo esperado, tan infinitamente divino como inmensamente humano, así me gusta soñarlo, hagamos eternas las horas que una tarde, a Pau, a Juan y a mí, se nos pasaron placenteramente volando.

GRÀCIES, PAU

Ventura Orriols Ferret

La primera obra artística que vaig conèixer de Pau Roig no va ser ni oli, ni aquarel·la, ni cap mena de pintura, va ser un magnífic pessebre, que juntament amb Josep Ivern Prats i Pere Serra Briones, van construir al local de les Escoles Obreres, al carrer de Santa Madrona, pel Nadal del 1929. En aquell any, els que seríem de la lleva del biberó, teníem 9 anys i és clar, jo veia en aquells tres xicots de set o vuit anys més que jo, a tres homes grans. El pas dels anys anivella aquesta diferència d'edat i amb el temps vaig tenir molta amistat amb tots tres co-autors d'aquell, per mi aleshores, meravellós pessebre.

Pau Roig i Estradé, bon amic que ens acaba de deixar, va destacar ben aviat com a dibuixant i artista pintor i com a tal ha deixat alguna obra important a la nostra vila. Avui, però, voldria posar de manifest dues característiques que, al meu entendre configuraren la personalitat de l'amic desaparegut: la seva proverbial modèstia i el seu arrelat vilanovisme, manifestat de moltes i diferents maneres al llarg de la seva vida, tant com a pintor com per la seva voluntat d'arxivar tota classe de papers i publicacions relacionada amb la nostra vila.

Com deia Mn. Jaume en l'homilia del seu enterrament, l'home que havia dibuixat i pintat la seva Vilanova natal des de totes les possibles perspectives, per força l'havia d'estimar apassionadament.

Pau Roig ha deixat per als vilanovins una obra de les que perduren: el Saló de Comissions de l'Ajuntament que va decorar amb una vista de cada poble de la nostra comarca i l'altar de la Mare de Déu de Montserrat al Temple Arxiprestal.

En nom de la colla que anàvem cada any a Montserrat a peu, vull recordar per agrair-li l'obsequi del dibuix de l'altar que cada any muntaven al Pla de les Palmeres, la nit de l'Ascensió i que va servir de recordatori en el 25 aniversari d'aquella ruta a la Santa Muntanya. Per fer sobre el terreny aquell dibuix pel recordatori, que molts vilanovins i vilanovines guardem amb amor, el nostre amic va caminar tres hores d'anada i tres de tornada.

Gràcies Pau, els vilanovins que t'hem conegut i tractat et trobarem a faltar. Que aquell Crist sofrent que havies dibuixat tantes vegades, et recompensi amb la resplendor de la seva mirada.

ET RECORDAREM...

Fidel Claramunt Lacueva

Escultor

Una tarda gris de l'any 1943, mentre estava rebent classe de dibuix a casa del Sr. Enric-C. Ricart i Nin, comparegué en Pau Roig i Estradé. El Sr. Ricart me'l va presentar. Així el vaig conèixer.

El Sr. Ricart m'explicava que admirava aquest artista i amic pel seu caràcter senzill, senyorial, molt addicte, que quan parlava no ofenia a ningú; era bondadós, rialler, alt, sense doblegar-se per res en les corrents artístiques; amb personalitat mirava i observava el mar o els arbres o una criatura de la natura o un gall o muntanyes, captava la bellesa de les rodalies, ermites i masies de Vilanova.

Pau Roig s'expressava per mitjà del llapis, el traç, la forma, la riquesa inesgotable dels colors en ordre; el color blau evoca la immensitat, com el cel o el mar, que calma, relaxa i descansa.

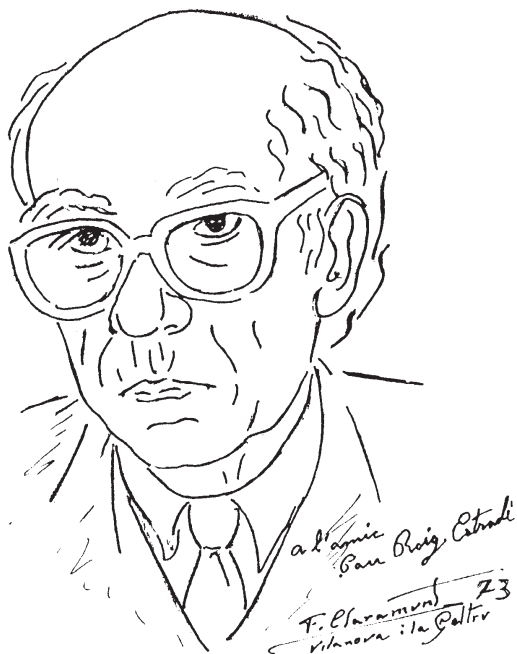
Venia sovint al meu taller, a veure què hi feia i a conversar. Recordo que un dia, espontàniament, li vaig demanar que posés per fer-li un retrat a llapis. Només em feu per broma una objecció, que no li fes masses arrugues.

Pau Roig va col·laborar en l'època del gran rector Mn. Llorenç Garriga i de l'amic i mestre Enric-C. Ricart i Nin, en la Parròquia de Sant Antoni Abat, per refer el temple desfet l'any 1936.

Quan ens assabentàrem del seu últim sospir, ens quedàrem tristos, era el 20 d'octubre d'enguany. Ens reunirem per dir-li l'últim adéu, a l'església de Sant Antoni Abat. A l'altar de la Verge de Montserrat, hi ha una obra seva, un quadre de gran dimensió de tema montserratí, que és el nostre Sinaí. En la cloenda del funeral, el senyor rector, Mn. Jaume Berdoy, entonà el Virolai i emocionants l'acomiadàrem.

El recordarem per la seva vàlua humana i artística.

Vilanova i la Geltrú, 4 de novembre de 1994.

PARLANT D'EN PAU AMB TERESA BASORA

Possiblement, la persona més coneguda i més immersa en la cultura vilanovina del darrer 55 anys és Teresa Basora i Sugrañes. Natural de Castellvell, arribà a Vilanova i la Geltrú l'any 1949 per a desenvolupar la seva tasca professional a la Biblioteca-Museu Balaguer. Ara, ja jubilada, amb molts anys de treball, d'esforç, d'alegries i també de disgustos, és una vilanovina més, però no una vilanovina qualsevol. A Teresa Basora li cap el mèrit de no haver-se limitat a ser funcionària, i per això ara pot parlar, més que de fets, d'amistat, de records, de sentiments, de reconeixement envers aquelles persones, moltes ja traspassades, que tant han fet per la cultura vilanovina.

Per això, i per la seva amistat personal amb en Pau, el seu testimoniatge és un dels més inexcusables en aquest monogràfic de Reembres dedicat a Pau Roig Estradé.

- Què li sembla, Senyoreta Basora, la idea de dedicar un número monogràfic de Reembres a Pau Roig Estradé?

Em sembla molt bé. S'ho mereix. No solament per la seva significació artística dintre de Vilanova sinó també perquè va ser un amic que tots estimàrem molt. Són moltíssims els vilanovins que el varem arribar a tractar com a amic i com a artista. Potser més com a artista que com a amic, perquè durant molts anys tots els vilanovins que podíem varem procurar tenir una obra d'ell, alguna cosa d'ell. Per nosaltres, pels que el tractàrem més com a amic, va ser un amic molt entrançable, i jo crec que el record d'ell el tindrem sempre.

- Parli'ns una mica d'en Pau Roig i de la seva relació artística amb els vilanovins.

Tots hem admirat les seves pintures, els seus quadres, les seves marines, els seus paisatges i els seus dibuixos. Ens ha entusiasmat sempre la senzillesa de línia i la facilitat, la difícil, podríem dir, facilitat de plasmar qualsevol aspecte, tant se val arquitectònic com paisatgístic, com de persones, de detalls de la naturalesa, o de la mar, que després es convertien en aquells quadres tan lluminosos i tan ben acabats.

Les diferents galeries que han hagut a Vilanova, primer Galeries Rambles, a la Rambla, creada i portada per Marcià Angrill, després el mateix Foment Vilanoví, on se celebraven exposicions, i després galeries comercials, com Pic Galeria o Prisma, que encara persisteix, i alguna altra galeria (ara no em ve el nom), han estat durant anys i anys exposant obra d'ell, doncs, entre nosaltres, el vilanovins, les seves exposicions tenien un gran èxit i tothom procurava tenir alguna mostra de la seva pintura. Fins i tot, en homenatges, jubilacions, reconeixements o el que fos, era molt freqüent, per ser un obsequi molt estimat, una obra d'en Pau.

Es pot dir que l'estimació a Pau Roig va ser dels vilanovins. Això és a part de les exposicions que pogué fer a Barcelona, que sí que en va fer, a la mateixa Pinacoteca, però el món de Barcelona ja és un altre món.

- Vostè, malgrat sentir-se plenament vilanovina, no és de Vilanova. Quan va conèixer i començar a tractar a Pau Roig?

La meua relació amb en Pau s'inicia junt amb la de molts altres amics a través del meu treball, de la meua dedicació a la Biblioteca-Museu Balaguer. Els vaig conèixer sobretot a través del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer, creat el 1951, al cap de poc de la meua arribada a Vilanova i la Geltrú.

En realitat, per mi, parlar d'en Pau, parlar del Centre d'Estudis és una mateixa cosa, i parlar de la Biblioteca-Museu Balaguer per mi també és una mateixa cosa, però la meua amistat amb ell va transcendir de tot això, vull dir no es va limitar, a l'igual que amb altres amics d'aquella casa, a una relació estrictament professional i estereotipada, sinó que gràcies a Déu vaig passar amb tots ells una etapa d'amistat i de relació humana que va ser per mi molt enriquidora.

Va ser, doncs, com dic, a través d'ells, a través del Centre d'Estudis, que vaig iniciar la meua relació amb en Pau Roig i que gràcies a Déu vaig mantenir fins als últims temps, no l'últim any, però sí fins molt tard; ell per la seva malaltia i jo pels meus impediments, aquest últim any ja no fou possible cap relació.

- Vostè va viure molt de prop la creació, l'any 1951, del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer. Recorda com es va gestar?

Recordo que quan vaig arribar a Vilanova l'any 1949 s'estava ja parlant de la constitució d'aquest centre, encara que fins el 1950 les converses no començaren a cristalitzar.

El Centre d'Estudis tingué el seu origen en el Foment Vilanoví. Aleshores, si no recordo malament, la junta del Foment estava presidida per Joan Orrriols Carbonell, i un grup d'amics tenien allí la seva tertúlia, que m'imagino que devia de ser una tertúlia bastant cultural, molt vilanovina, perquè el vilanovisme per aquells homes era una bandera. Fer vilanovisme era una actitud que ells sentien com obligadíssima. A mi me la van empeltar una mica, però he de dir que en aquelles converses i reunions del Foment jo no hi participava. En primer lloc perquè les dones no anàvem a tertúlies, no; el 1950 no anàvem a tertúlies. Per altra banda, jo encara no vivia a Vilanova; vivia a Barcelona, venia cada tres dies o cada quatre, passava el dia i tornava a marxar; això fins l'any 1954 que vaig fer unes oposicions per ingressar al Cos Facultatiu d'Arxivers, Bibliotecaris i Arqueòlegs, del qual depenia la plaça de la Biblioteca-Museu Balaguer; aleshores sí, ja una vegada aconseguit això, vaig traslladar el meu domicili a Vilanova. No sé si es reunien els dissabtes a la nit o els diumenges a la tarda, no ho sé, penso que potser alguns dies al vespre, no ho sé, però sé que es reunien perquè m'ho explicaven quan venien a la Biblioteca-Museu Balaguer.

- Què va ser el més determinant per a la creació del Centre d'Estudis?

Aquell grup de vilanovins, l'any 1950, va assistir a una assemblea d'estudiosos, la Primera Assemblea Intercomarcal del Penedès i la Conca d'Òdena, la primera que es va convocar. Es va celebrar a Martorell i hi va assistir sobretot gent de Martorell, de Vilafranca del Penedès, d'Igualada i de Vilanova i la Geltrú; també, però en menor nombre, d'unes deu o dotze poblacions més.

Els vilanovins tornaren entusiasmats i amb l'acord pres de constituir el Centre d'Estudis.

- Foren molts el vilanovins que participaren en aquella primera Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos? Hi participà Pau Roig?

Pau Roig no hi pogué assistir, però com jo, s'hi adherí. Hi assistiren Joan Orriols Carbonell, Albert Ferrer Soler, Joan Rius Vila, Joan Bellmunt Poblet, Antoni Pujol Bernadó, Oriol Puig Almirall, Jaume Carbonell Olivar, Àngel Olivé Gatell, Ramir Horro López i Ramon Ferrer Perera.

Magí Mestres i Antoni Anguera, també de la tertúlia del Foment, crec que no hi pogueren assistir.

- Qui era l'ànima d'aquell grup?

L'ànima de tot això era l'Albert Ferrer Soler, que empenyia tot aquell grup que el seguia entusiasmat perquè contagiava el seu entusiasme a tothom. Dissortadament morí molt jove, el 1954.

- Com és que un Centre d'Estudis forjat el 1950 en el sí del Foment Vilanoví es creà el 1951 com Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer?

Aquell grup del Foment va oferir la creació del Centre a la Biblioteca-Museu Balaguer perquè crec que van considerar que una institució cultural de la solera de la Biblioteca-Museu oferiria més garanties d'estabilitat que potser una societat recreativa. No és que el Foment en aquells moments no les oferís. Les oferia. El Foment era una institució vilanovina prou arrelada i de prou prestigi per poder tenir el Centre d'Estudis, però per la seva naturalesa podia estar subjecte a alts i baixos poc convenients a un grup d'Estudiosos.

El grup del Foment va fer l'oferta a la Biblioteca-Museu Balaguer a través de la persona de l'alcalde de Vilanova, Antoni Ferrer Pi, que era membre de la Junta de Patronat de la Institució. Ho era perquè, com sabem, la carta fundacional de la Biblioteca-Museu Balaguer, posava com a condició que sempre en la Junta de Patronat hi tenia d'estar representat l'Ajuntament en la persona de l'Alcalde i de dos Regidors. L'Alcalde ho va presentar a la Junta i la Junta ho va aprovar. D'això sí que en soc testimoni directe.

- Pau Roig fou un dels fundadors del Centre d'Estudis?

Certament que sí, des del primer moment. En el grup del Foment, el grup fundador, hi havia també en Pau Roig.

També foren membres fundadors noms que encara no he esmentat, com Ramon Falcó Cases i Josep Maria Ràfols Vidal. Una mica més tard, però gairebé d'immediat, s'incorporaren Joan Alemany Moya i Carles Redondo Sanz.

- Dins el Centre d'Estudis, envers quina activitat d'estudiós s'inclinà més Pau Roig?

Les primeres seccions del Centre d'Estudis van ser Arqueologia, Història, Bibliografia i Fotografia.

La secció d'Arqueologia es degué a la vocació d'arqueòleg d'Albert Ferrer; a Pujol Bernadó i a Joan Orriols era la història el que els atreia; en Joan Rius Vila, no cal dir-ho, s'inclinà per la bibliografia; en Ramon Falcó i Josep Maria Ràfols per la fotografia.

Pau Roig va estar integrat des del primer moment a la Secció d'Història. Hi va participar de bon principi en totes les seves activitats.

Al cap de poc temps, potser un any més tard, Joan Alemany i Carles Redondo van promoure la creació d'una cinquena secció, la de Música, en la qual s'hi afegí el mateix Josep Maria Ràfols. Aquesta secció va treballar molt i va portar molta música a Vilanova.

- Abans ha dit que per vostè aquell grup d'amics, el Centre d'Estudis i la Biblioteca Museu-Balaguer venien a ser una mateixa cosa. Com explica aquesta estreta relació?

Penso que en el fons el sentiment de tots ells era també aquest.

El Centre d'Estudis estava obligat, en certa manera, a la Biblioteca-Museu Balaguer; li devia una certa col·laboració. Per altra part, el Centre d'Estudis disposava de la independència necessària per organitzar els actes i activitats que volgués, com va fer sempre.

A mi em semblava que aquesta relació de servei a la Institució no era desencertada i que ells en el fons també la volien, perquè ells sentien la Institució com a cosa pròpiament vilanovina, molt estimada, i per això com més brillantor poguessin donar-li, millor.

A més de tot això, el Centre d'Estudis vivia a la Institució, en el meu lloc de feina. Totes les reunions i totes les seves activitats durant molts anys les va celebrar a la Institució fundacional o sigui a la Biblioteca-Museu Balaguer. Les reunions, algunes particulars, altres de secció i també algunes de generals, tenien lloc a la sala de lectura, a la sala Biblioteca. Se celebraven a partir de les 8 del vespre perquè era l'hora que tancàvem la sala de lectura pels lectors. La biblioteca estava oberta aleshores de 4 a 8 del vespre; no estava oberta al matí. Jo ho vaig trobar establert així i així ho vaig continuar, entre altres coses perquè tampoc hi havia ni mitjans ni personal per poder allargar més l'horari de servei.

- El Centre d'Estudis, però, no sempre es reuní ni tingué les seves activitats a l'edifici de la Institució.

Certament, però això no treu el que abans he dit de que per mi parlar d'en Pau, de tots aquells amics, del Centre d'Estudis i de la Biblioteca-Museu Balaguer sigui una mateixa cosa.

Durant els anys de la meva feina a la Institució, la Biblioteca-Museu Balaguer es va expandir. El Centre d'Estudis en certa manera fou ja una forma d'expansió, però vull referir-me ara concretament a l'espai físic.

En primer lloc s'aconseguí que el Castell de la Geltrú fos destinat a ser una ampliació de les instal·lacions del Museu, i remarco ampliació d'instal·lacions del Museu perquè aquest era el fi. El Museu Balaguer havia quedat moltíssim atapeït de materials; pràcticament no hi cabia res; el mateix passava amb la biblioteca.

La congestió física i les limitacions de servei de la Biblioteca es resolgué anys més tard, el 1965. L'Ajuntament va tenir l'oportunitat d'adquirir la casa de la Plaça de la Vila cantonada Sant Gervasi, l'actual Biblioteca Víctor Balaguer. Aquella casa podia ser destinada a qualsevol us que l'Ajuntament estimés convenient. Recordo que el tema de la casa es va consultar en Junta. La proposta de destinar-la a biblioteca fou feta pel Sr. Ferrer Pi com a Alcalde. A mi ja me n'havia parlat, i em semblà magnífica la idea, ja que era gairebé obligada una ampliació de la Biblioteca de la Fundació, tant per problemes d'espai com de servei, i era a la vegada una gran millora per Vilanova. A tothom de la Junta li va semblar molt bé la proposta.

Així varem poder aconseguir una extensió de la Biblioteca, i així varem poder donar servei de matí i tarda al poble de Vilanova, ampliar molt les hores de lectura i fer, encara que mins, una secció infantil.

Aprovada la proposta, tots els esforços anaren a que la Biblioteca Víctor Balaguer de la plaça de l'Ajuntament fos efectivament biblioteca. Se la va dotar d'un dipòsit fonamentat, amb uns fonaments de planta que poguessin sostenir tota una càrrega de llibres de molts mils de volums, i també d'unes instal·lacions, en aquells moments i durant molt de temps, molt adequades. Però a més, s'acordà que en aquest edifici hi tingués el seu estatge el Centre d'Estudis. Per això a la planta principal, a més de la sala d'exposicions, es compartimentaren una sèrie de despatxos per les seccions del Centre d'Estudis.

Per tot això, puc dir que era el mateix que el Centre d'Estudis es reunís o tingués les seves activitats a l'edifici fundacional, a la Biblioteca Víctor Balaguer, o al castell de la Geltrú.

- Ens consta que vostè va tenir de bon principi un tracte directe amb en Pau Roig...

Hi han algunes coses concretes, algunes activitats organitzades pel Centre d'Estudis, que em van posar en una relació més directa amb en Pau Roig, i en soc testimoni de l'interès i de la il·lusió que li feien algunes d'aquestes activitats, com per exemple el muntatge d'algunes exposicions que es van fer tant en el Castell de la Geltrú com a la pròpia Biblioteca-Museu.

Recordo molt l'entusiàstica participació d'en Pau en l'exposició organitzada per la Secció d'Història del Centre d'Estudis dedicada a l'Arquebisbe Armanyà i que es va celebrar al Castell de la Geltrú. També recordo molt la seva intervenció en l'organització de l'exposició commemorativa del 75 aniversari de la inauguració del Ferrocarril. La celebrarem amb molta modèstia, moltíssima modèstia. Als anys 50 els mitjans eren molt

petits, però moltes de les coses que organitzàvem a través del Centre d'Estudis eren fetes amb una gran il·lusió i una gran bona voluntat. Recordo ara que es va fer una mica de catàleg d'aquesta exposició, però es va presentar directament escrit a màquina, potser amb més d'una còpia, lligat amb unes cintes i penjat perquè tothom qui volia el pogués consultar.

- Aquestes eren exposicions organitzades pel Centre d'Estudis. Però va col·laborar també directament en activitats de la fundació abans de ser escollit Patró, l'any 1967?

Precisament algunes de les coses que Pau Roig hi tingué més il·lusió fou en algunes instal·lacions del Museu al Castell de la Geltrú. En Pau va col·laborar amb aquell entusiasme, una mica reservat que tenia ell, amb aquella il·lusió traspuada només en alguna mirada o en alguna paraula, perquè ell era de temperament més aviat reservat i d'una discreció i una exquisitesa d'educació molt gran, que si havia de dir, si havia de fer una observació crítica, naturalment la feia, però mai amb cap paraula fora de to ni feridora.

Doncs bé, al Castell de la Geltrú varem tenir l'any 1956 la satisfacció de poder-hi instal·lar la col·lecció de pintura catalana (avui encara està instal·lada). Notes de petit format, que coneixem amb el nom de "Llegat 1956", perquè és l'any que la Junta de Patronat va rebre aquest llegat i també l'any que aquesta col·lecció va arribar a Vilanova. El Pau la va rebre com tots nosaltres amb un gran entusiasme.

L'Alexandre de Cabanyes va ser uns dels artífexs que aquella col·lecció fes cap a Vilanova, però en aquest sentit cal fer un esment molt especial d'un barceloní, Gustau Camps, que va tenir un gran aprecí per la Biblioteca-Museu i feu tot el possible per la vinguda a Vilanova d'aquest llegat. Anys més tard col·laborà també en la vinguda de la col·lecció d'art contemporani.

Hi havia molta urgència de que els 157 quadres (comptant totes les notes i uns gravats i olis de Xavier Nogués) del llegat "1956" arribessin com més aviat millor a Vilanova. Varen arribar de seguida, just el dia de Festa Major, que a Vilanova és festa, però no en els altres llocs. En Pau, com tots nosaltres, va rebre la col·lecció amb un gran entusiasme.

L'endemà mateix es va mirar com estava i es va programar la seva instal·lació. Jo era la responsable material de fer que tot allò quedés exposat tal com havia de ser, i he dir que les dues persones que més hi van col·laborar van ser Alexandre de Cabanyes i Enric-C. Ricart. En Pau, però, també hi va participar venint sovint per veure com s'anava muntant i oferint el seu punt de vista i solucions a les dificultats d'aquella instal·lació.

La dificultat era com penjar en una sola sala 157 quadres, encara que de petit format, mantenint l'estètica i respectant en tot el possible els cànons de la museística. Recordo molt bé la participació d'en Pau en la difícil solució d'aquest problema. El resultat avui encara és a la vista.

- Anteriorment ha fet esment de la col·lecció d'art contemporani. Participà també en Pau Roig en la instal·lació d'aquesta important mostra pictòrica?

Això no ho puc precisar, però em porta el record d'un altra d'instal·lació que vaig dur a terme només amb l'ajuda del Pau.

Va ser molts anys després de la que acabo de referir i va ser la col·locació a les dues sales de la planta noble del Castell de la Geltrú que no estaven ocupades pel "Llegat 1956" d'una part de la rica col·lecció de ceràmica de la Biblioteca-Museu.

Succeí que l'Anunciació del Greco, que era a la planta noble de Castell de la Geltrú (a l'igual que algunes altres peces d'art barroc que formaven i formen part del dipòsit del Museu del Prado), fou demanat per anar a l'exposició del Greco a Nova York. El quadre va sortir de Vilanova, va sortir del Castell de la Geltrú. A tots ens va fer pena veure que marxava, aquesta és la veritat. I va anar a l'exposició, va tornar de l'exposició, va anar al Museu del Prado, el van refrescar, i va trigar molt de temps en tornar a Vilanova. Però va tornar! Entretant va construir-se a la Biblioteca-Museu una planta entremitja i es va disposar tot per ubicar amb una certa amplitud la col·lecció de pintura barroca i per deixar una sala exclusiva pel Greco.

El resultat de tota aquella reestructuració i moviment de fons és que varen quedar buides les dues sales de ponent del castell (el llegat 56 era i és a la sala de llevant) i es va pensar instal·lar-hi permanentment la col·lecció de ceràmica que s'havia hagut de treure de la Biblioteca-Museu.

En Pau Roig, que em sembla que en aquells temps ja era membre de la Junta de Patronat, va ser la persona que es va brindar i oferir per ajudar en aquesta tasca. Jo en guardo un record immillorable, perquè amb ell i gràcies a ell es planejà i s'instal·là amb gust i excel·lent disposició una part molt representativa de la col·lecció de ceràmica. A ell li va fer molta il·lusió; a mi també me'n va fer moltíssima. Varem passar unes hores delicioses fent aquesta feina.

No sé si dissortadament o afortunadament, la ceràmica no va estar gaire temps exposada. Al cap de set o vuit mesos, potser menys, es va presentar a la Biblioteca-Museu l'oferta d'una altra col·lecció molt important, la que en diem Col·lecció d'Art Contemporani. Naturalment, va ser acceptada i acceptada també la condició de ser exposada.

Un cop a Vilanova, era obvi que només hi havia un lloc on podia instal·lar-se: les sales de ponent del castell de la Geltrú, on encara està instal·lada. Això va obligar a despenjar la ceràmica, guardar-la en caixes, que suposo que encara hi està, i prescindir d'allò que en Pau i jo havíem penjat. Als dos ens va saber greu, perquè al Pau li agradava molt la ceràmica i jo també hi havia disfrutat, però varem guanyar una col·lecció d'art abstracte.

- Com és que Vilanova pot gaudir d'una col·lecció tan magnífica?

Jo no dic si magnífica o no, no qualifico artísticament. Prefereixo valorar-la d'important per ser testimoni d'una època. Hi molta diversitat. Algunes de les pintures són abstractes, però també hi pintura minimalista i pintura ja més pròxima a nosaltres, més *fauve*, que representa una manera de pintar, de ruptura amb el que era la pintura amanerada d'aquells moments, que n'hi havia molta d'amanerada. Representa una ruptura amb el que en part s'estava fent en alguns dels ambients artístics de Barcelona.

Tot un grup, alguns del *Dau al set*, altres de la *Revista* d'en Tharrats, en fi, un grup de pintors que van anar oferint obra davant la possibilitat de constituir un museu d'art contemporani a Barcelona. Però la realització d'aquest museu a Barcelona, per motius, diguem-ne potser administratius, jo no ho jutjo ara, només explico uns fets, no va ser possible, i aleshores els responsables de la constitució d'aquest museu d'art contemporani van acordar, amb la conformitat dels artistes, fer donació d'aquesta col·lecció a la Biblioteca-Museu Balaguer, naturalment, amb la condició de ser exposada.

Cal dir que en aquells moments aquesta col·lecció d'Art Contemporani era l'única mostra d'aquestes característiques oberta al públic, en un centre públic, com és un museu, i que no n'hi havia cap d'altre de semblant penjada en cap museu de Barcelona.

Ens consta que vostè, junt amb altres membre del Centre d'Estudis, va fer molt per donar a conèixer a tots els vilanovins una vessant artística documentalista d'en Pau Roig certament important, la del seus dibuixos de coses nostres.

Joan Orriols, que era el president de la secció d'Història del Centre d'Estudis i amic entranyable de Pau Roig Estradé, sempre m'estava dient: "ha de conèixer els dibuixos del Pau, perquè és una cosa meravellosa: hem de fer una exposició".

Recordo que finalment, amb Joan Orriols, vaig anar a casa d'en Pau Roig i ens hi passàrem moltes tardes mirant àlbums de dibuixos, un àlbum de masies, un altre àlbum de sínies i una preciosa col·lecció de dibuixos de detalls arquitectònics, o més ben dit, no solament de detalls arquitectònics sinó de tota cosa que el cridava l'atenció anant pels carrers de la Geltrú o de Vilanova, des de portes i finestres a tiradors. Certament Joan Orriols tenia tota la raó, era obligat fer una exposició, i en varen ser tres a la Biblioteca Víctor Balaguer.

La primera va ser l'any 1970, organitzada pel Centre d'Estudis. Era exclusivament de masies i algun dibuix de l'Alcàrria. En aquesta exposició en Pau hi posà molta il·lusió i per ell va ser una gran satisfacció.

Pocs anys després es fa ver l'exposició de dibuixos de sínies i detalls arquitectònics de Vilanova. Totes les sínies, totes, van figurar en aquella exposició. Tota la gent que vivia en sínies hi va acudir, i això va ser també una cosa molt entrenyable, molt agradable. En Pau, per qüestions de feina i per ser un gran caminador coneixia i havia tractat aquesta gent del camp. En Pau caminava moltíssim i anava per tot arreu, no parava mai, ho coneixia tot, coneixia el terme pam a pam, i tenia, tenim, la gran sort de que tot allò que veia ho plasmava en magnífics dibuixos.

L'any 1987, a la mateixa biblioteca se li organitzà una altra exposició amb el títol "Un llarg viatge a l'Alcàrria". Jo hi vaig tenir molt d'interès en que exposés aquests dibuixos, només aquests dibuixos, i així li vaig dir. Jo aquell mateix any em jubilava, i li vaig dir: "Miri, Pau, si no la fem, potser la faran igualment, però ara és segur que la farem", i, naturalment, la varem fer amb molta alegria. Eren les notes que ell havia pres durant la guerra en llarga estada en aquelles terres formant part de 138 Brigada Mixta d'un 550 Batalló i tenint per company l'Oriol Puig i Almirall. Aquesta exposició va cridar també molt l'atenció, perquè hi havia una trentena de vilanovins que havien estat amb ell, a més d'altres vilanovins de les mateixes llesves o de llesves semblants als quals tot allò els avivava molt els records.

- Bé, senyoreta Basora, vostè és un cabdal inesgotable d'informació i d'afecte, però hem superat en escriure l'espai de la revista que havíem reservat. Vol afegir alguna cosa més?

Per la meua part només vull dir que mentre visqui guardaré sempre un gran record d'en Pau i d'aquells grans amics del Centre d'Estudis que m'oferiren la seva amistat des del primer moment que vaig arribar a Vilanova. De vegades penso que ja en falten molts, però jo els tinc molt presents. Dono gràcies a Déu que a través del meu treball hagi trobat amistats tan entranyables, tan bones i tan dedicades només al bé de la cultura i de Vilanova. ■

UNA BIOGRAFIA PER COMPLETAR DE PAU ROIG ESTRADÉ

Reembres

- 1914** El 24 de gener neix al carrer de Fossar-Vell, núm. 9, de Vilanova i la Geltrú.
- 1917** Va fins els vuit anys al Col·legi de la Immaculada Concepció.
- 1922** Fa els primers estudis a "l'escola de la Rambla" (Escola Superior de nois, regentada per D. Vicenç Sorní Martí). Allà, conjuntament amb els seus condeixebles Pere Serra Brio-nes i Salvador Mestres Palmeta, edita una revista, escrita a mà i tirada amb multicopista, titulada "Fortitud".
- 1929** Durant tres cursos assisteix a les classes nocturnes que imparteix Alexandre de Cabanyes a l'Escola d'Arts i Oficis. De la mà d'Alexandre de Cabanyes entra a participar en les tertúlies que als vespres es feien a la casa d'en Mir. Enric-C. Ricart, l'escultor Josep Cañas, el mateix Cabanyes i, per descomptat, l'amfitrió eren el contertulians més assidus, amb tots ells trava una forta amistat, i serà un dels primers deixebles de Joaquim Mir.
- Exposa per primera vegada (paisatges, bodegons i retrats) al Casal de la Congregació Mariana, al carrer Major (antiga Casa Marquès de Samà) de Vilanova i la Geltrú, junt amb Pere Serra Briones que presenta una mostra de caricatures.
- Col·labora en l'organització de la III Exposició d'Art del Penedès, celebrada a Vilanova i la Geltrú.
- 1937** Es mobilitzat incorporant-se a la 138 Brigada Mixta del 550 Batalló amb destí a l'Alcàrria. Allí, conjuntament amb Oriol Puig Almirall, confecciona el periòdic "Hores". Tots els números són fets a mà per ell, a més de les il·lustracions.
- 1939** Acabada la guerra civil, juntament amb Salvador Masana, Ramon Bernadó i Marcià Angrill exposa al Castell de la Geltrú sota el lema "Discípulos de Joaquín Mir".
- Comença a treballar de comptable al Sindicat de pagesos, després continua, durant deu anys, al "Molí de dalt" (la farinera de Joan Carbonell) i per últim, durant vint-i-quatre anys, a "Pensos Dula".
- Durant vint-i-vuit anys és el representant, a Vilanova, de la Mútua Agropecuària, la qual cosa el porta a recórrer periòdicament la majoria de finques rústiques de la contrada. Això li proporciona un gran coneixement del camp que magistralment plasma en els seus dibuixos.
- 1941** Guanya el primer premi de paisatge a "I Salón de Juventud", que organitza la Llibreria Dalmau de Barcelona.
- 1943** Exposa individualment per primera vegada a Barcelona, al vestíbul del Teatre Urquinaona, gràcies a haver aconseguit el premi de paisatge de l'any 1941.
- 1944** Fa la primera exposició individual a Vilanova i la Geltrú, a Radio Villanueva.
- 1945** Col·labora com il·lustrador durant molts anys al Diari de Vilanova, llavors "Villanueva y Geltrú". És l'autor de diverses capçaleres.
- 1947** El 14 de juny es casa amb Maria Teresa Arbós i Arbós.
- Il·lustra la coberta del Programa de Festa Major de Vilanova i la Geltrú.
- 1948** El 21 d'octubre neix la seva filla Teresa.
- 1950** Guanya el primer premi del Concurs Municipal de Cartells de Setmana Santa de Vilanova i la Geltrú.
- 1951** Col·labora, conjuntament amb Enric-C. Ricart, amb dibuixos i gravats a la campanya en pro de la reconstrucció del Temple Arxiprestal de Sant Antoni Abad
- Dibuixa la capçalera de la revista "Folklore" i col·labora, com a dibuixant, en els primers números.

Il·lustra la coberta del Programa de Festa Major de Vilanova i la Geltrú.

Participa activament en la fundació del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer i, com a membre de la Secció d'Història col·labora en totes les activitats que es duen a terme, especialment en el muntatge d'exposicions.

Empès pels companys del Centre d'Estudis inicia un inventari gràfic i documental de les masies, sínies i ermites de la comarca. També inventaria, gràficament i documental, els detalls arquitectònics i les mostres d'artesanía o arts aplicades que encara es trobaven a moltes façanes de Vilanova i la Geltrú.

1952 És seleccionat per a participar a l'"Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid, que es celebra al Palau del Retiro.

Decora el Saló de Comissions de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

1954 Fa la primera exposició individual a La Pinacoteca de Barcelona. Joan Orriols Carbonell a "Villanueva y Geltrú", el 3 d'abril, remarca l'interès d'aquesta exposició, considerant-la una fita important en la seva carrera artística.

1958 Apareix consignat en la "Enciclopedia Biográfica Española".

1960 Com a membre del Centre d'Estudis, transcriu diverses obres manuscrites d'Enric-C. Ricart: "Memòries", "Rafael Sala (1892-1927)", "El Circ (Notes)", "La il·lustració del llibre" i "Sobre el que en diem gravats al boix", amb mires a la seva publicació.

1961 El "Diccionario Biográfico de Artistas Españoles", li dedica un article.

L'exposició que celebra a La Pinacoteca obté un ampli ressò en la premsa barcelonina: Angel Marsá a "El Correo Catalán" (8-IV-1961), Alberto del Castillo a "Diario de Barcelona" (8-IV-1961), Juan Cortés a "La Vanguardia Española" (15-IV-1961).

1962 El Foment Vilanoví li organitza una exposició antològica que és amplament comentada a "Villanueva i Geltrú" per Joan Rius Vila (3-VIII-1962) i Francesc X. Puig Rovira (18-VIII-1962).

1966 José Corredor Matheos a "Destino"

(22-I-1966) i Juan Cortés a "La Vanguardia Española" (28-I-1966), destaquen la mostra que presenta a La Pinacoteca de Barcelona.

1967 És nomenat Patró de la Fundació Biblioteca-Museu Balaguer.

1970 Sota el patrocini del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer exposa, a la Biblioteca Víctor Balaguer, una mostra de 118 dibuixos de masies, edificacions rurals i conreus de la comarca del Garraf i 24 dibuixos de l'Alcàrria. S'obre l'exposició amb una conferència de Joan Orriols Carbonell sobre la personalitat de l'autor dels apunts.

1974 Decora l'altar de la Mare de Déu de Montserrat de l'Església Arxiprestal de Sant Antoni Abat amb un gran quadre de tema montserratí.

1976 Presenta a la Biblioteca Víctor Balaguer més d'un centenar de dibuixos que recullen totes les sínies de Vilanova, la Geltrú i Mar, a més de diversos camins i detalls arquitectònics i ornamentals dels segles XV al XIX de la vila. Joan Callejón Cabrera publica a "Villanueva y Geltrú" el 29 de maig del mateix any un article sobre la "Cabdal obra gràfica de denuncia i nostàlgia".

1977 Enric Francès Deulofeu publica a "La Vanguardia" (9-X-1977), a la pàgina de colors, un interessant article titulat "El Garraf de Roig Estradé. La denuncia del discipulo de Joaquin Mir", il·lustrat amb quatre reproduccions de quadres seus.

1981 Amb motiu del centenari de l'arribada del ferrocarril a Vilanova, confecciona una carpeta amb els dibuixos de les quatre estacions del Garraf (Garraf, Sitges, Vilanova i la Geltrú i Cubelles).

Il·lustra el Programa de la Festa Major de la Geltrú de 1981 amb 12 dibuixos al llapis plom de masies de la Geltrú.

1983 Exposa a les sales del Museu de la Biblioteca-Museu Balaguer, 208 dibuixos al llapis plom que recullen pràcticament totes les masies i sínies de Vilanova, Cubelles, Sitges, Sant Pere de Ribes, Canyelles, Castellet i Gornal, Olivella i

Olesa de Bonesvalls.

- 1987** Amb el títol d'"Un llarg viatge a l'Alcarria" mostra a la Biblioteca Víctor Balaguer un centenar d'obres, entre dibuixos i aquarel·les, fetes en aquella comarca, on es barreja el paisatge amb la crònica de la guerra. Teresa Basora, en el catàleg, aporta un documentat escrit sobre els anys que va viure en el front de Castella.
- 1993** L'Organisme Autònom B.M.V. Balaguer exposa al Castell de la Geltrú un recull antològic de la seva obra. En el catàleg de l'exposició es reproduïx el text de la conferència que donà Joan Orriols Carbonell en l'acte d'inauguració de la mostra de 1976 i també un estudi crític de Francesc X. Puig Rovira.
- 1994** Mor el 20 d'octubre a Vilanova i la Geltrú.

Premis

- 1932** Primer Premi. Concurs Arxiprestal de Cartells "Romeria a Montserrat".
- 1941** Primer Premi Paisatge. Exposició "I Salón de Juventud". Llibreria Dalmau. Barcelona.
- 1946** Primer Accèssit. Concurs Municipal de Cartells de Setmana Santa. Vilanova i la Geltrú.
- 1950** Primer Premi. Concurs Municipal de Cartells de Setmana Santa. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
- 1951** Segon Premi. Concurs Municipal de Cartells de Setmana Santa. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
- 1953** Finalista "Premio San Jorge" de la Diputació Provincial de Barcelona. Palau de la Virreina.

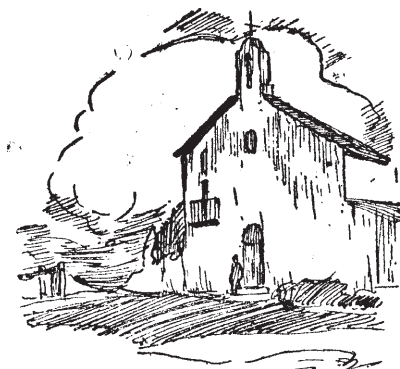
Exposicions

- 1929** Exposició de pintures i caricatures de Pau Roig i Pere Serra Briones (Peseb). El Casal de la Congregació Mariana.
- 1937** Exposició col·lectiva. Granollers.
- 1939** Exposició col·lectiva. "Discípulos de Joaquín Mir": S. Masana, P. Roig, R. Bernadó i M. Angrill. Castell de la Geltrú.

Vilanova i la Geltrú.

- 1941** Exposició col·lectiva. "Jóvenes artistas de Educación y Descanso". Fomento del Trabajo. Vilanova i la Geltrú.
Exposició col·lectiva: Pau Roig, Cristòfol Amell i Ramon Bernadó. Fomento del Trabajo. Vilanova i la Geltrú.
- 1942** Exposició col·lectiva del "Sindicato Español Universitario". Fomento del Trabajo. Vilanova i la Geltrú.
Exposició col·lectiva "Seleccionados del Concurso I Salón de Juventud": A. Pérez, P. Roig Estradé i J. Vila-rubias. Llibreria Dalmau, Barcelona.
- 1943** Primera exposició individual. Teatre Urquinaona (vestíbul). Barcelona.
Exposició col·lectiva. Radio Villanueva (inauguració nou domicili). Vilanova i la Geltrú.
- 1944** Exposició individual. Radio Villanueva. Vilanova i la Geltrú.
Exposició col·lectiva. "Villanueva vista por sus artistas". Radio Villanueva. Vilanova i la Geltrú.
Exposició Nacional de Belles Arts. Palau de Projeccions de Montjuïc. Barcelona.
- 1945** Exposició individual. Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
Exposició individual. Galeries Xamada. Sitges.
- 1950** Exposició col·lectiva. "Artistas villanoveses". Museu de Vilafranca del Penedès.
- 1951** Exposició individual. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
Exposició Municipal de Belles Arts. Museu d'Art Modern. Barcelona.
- 1952** Seleccionat per l'"Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid". Palau del Retiro.
Exposició individual de paisatges de Les Guílleries. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
- 1953** Exposició Municipal de Belles Arts de Barcelona. Saló de Tardor.
"XII Exposición de Bellas Artes". Badalona.
Exposició col·lectiva. "Vilanova vista pels artistes". Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
Exposició col·lectiva. "Artistas

- villanoveses pro Templo Arciprestal". Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
- 1954** Exposició individual. La Pinacoteca. Barcelona.
- 1955** Exposició col·lectiva. "II Semana de la Juventud de A. C.". Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
- 1957** Exposició individual. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
- 1958** Exposició col·lectiva. "Autores locals". Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
- Exposició col·lectiva. "Animales de pluma". Ferias y Fiestas. Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
- 1959** Exposició individual. La Pinacoteca. Barcelona.
- Exposició col·lectiva. Acció Catòlica. Escola Industrial. Vilanova i la Geltrú.
- Exposició col·lectiva. La Pinacoteca. Barcelona.
- 1960** Exposició col·lectiva. Galeries Rambles. Vilanova i la Geltrú.
- 1961** Exposició individual. La Pinacoteca. Barcelona.
- Exposició col·lectiva. La Pinacoteca. Barcelona.
- 1962** Exposició antològica. Fomento Villanovés. Vilanova i la Geltrú.
- 1966** Exposició individual. La Pinacoteca. Barcelona.
- 1970** Exposició individual. Dibuixos. Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer. Biblioteca Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú.
- 1973** Exposició col·lectiva: Martí Torrens, Salvador Masana i Pau Roig. Galeria Prisma. Vilanova i la Geltrú.
- 1974** Exposició individual. Dibuixos i pintures. Galeria Prisma. Vilanova i la Geltrú.
- 1976** Exposició individual. Dibuixos. Biblioteca-Museu Balaguer. Biblioteca Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú.
- Exposició individual. Olis. Pic Galeria. Vilanova i la Geltrú.
- 1982** Exposició individual. Olis, dibuixos i aquarel·les. Galeria Prisma. Vilanova i la Geltrú.
- 1983** Exposició individual. "Masies i Paisatge. -208 dibuixos al llapis plom-". Biblioteca-Museu Balaguer. Museu Balaguer. Vilanova i la Geltrú.
- 1984** Exposició individual. Galeria Prisma. Vilanova i la Geltrú.
- 1986** Exposició "5 Pintors Penedesencs". Aula de Cultura Caixa Penedès. Vilafranca del Penedès.
- 1987** Exposició individual. Dibuixos. "Un llarg viatge a l'Alcarria". Biblioteca Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú.
- 1988** Exposició col·lectiva. Quatre mestres vilanovins: Budesca, Masana, Cardona i Pau Roig. Biblioteca Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú.
- 1993** Exposició retrospectiva. Organisme Autònom B.M.V. Balaguer. Castell de la Geltrú. Vilanova i la Geltrú.

Reembres té per objectiu fonamental obrir la possibilitat de publicació a tothom que tingui quelcom que dir en el camp la cultura o quelcom que aportar a la història local sense demanar una gran difusió.

Reembres, tot i el seu caràcter bàsicament local, resta oberta a col·laboracions d'interès d'àmbit més general.

Reembres no rebutja de ningú cap article de cap color escrit amb honestat per motivacions culturals o inquietuds històriques que signifiqui una aportació positiva.

Reembres no és a la venda, no té afany de lucre i no té canals de distribució. Els seus exemplars són una despesa voluntària i il·lusionada dels seus editors.

Reembres adreça gratuïtament els seus exemplars a on més poden ser llegits, les biblioteques i hemeroteques locals i nacionals, i deixa en mans dels seus propis autors i col·laboradors el destí de la resta dels seus exemplars.

Reembres és una publicació periòdica, però sense periodicitat estricta; apareixerà quan i sempre que pugui oferir material d'interès.

Reembres acollirà amb preferència articles breus, com més breus millor, aquells articles que poden aportar una dada important però que cap autor gosa a escriure per por de no passar de mitja plana.

Reembres no té escrúpol en deixar-se fotocopiar total o parcialment.

Sumari

- Pàg. 3 *Salutació i homenatge.*
Per **Esteve Orriols i Sendra**,
Alcalde de Vilanova i la Geltrú.
- Pàg. 5 *Pau Roig Estradé i la sensibilitat pel paisatge.*
Per **Francesc X. Puig Rovira**.
- Pàg. 11 *Pau Roig, inventariador de patrimoni.*
Per **Xavier Orriols i Sendra**.
- Pàg. 17 *L'home i els seus amics.*
Per **Enric Francés Deulofeu**.
- Pàg. 19 *El Penedès marítim i el pintor Pau Roig i Estradé.*
Per **Joan Callejón Cabrera**.
- Pàg. 21 *Adiós al amigo Pau.*
Per **Fernando Domínguez**.
- Pàg. 23 *Gràcies, Pau*
Per **Ventura Orriols Ferret**.
- Pàg. 24 *Et recordarem...*
Per **Fidel Claramunt Lacueva**.
- Pàg. 25 *Parlant d'en Pau amb Teresa Basora.*
- Pàg. 33 *Una biografia per completar de Pau Roig Estradé.*
Per **Reembres**.

Reembres, núm. 6. Any 1994.